Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

1921 оной ... 21-нээ гарана | № 196 (14001) | 1975 оной августын 22, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

Түгэсхэхы жэлэй габшагай алхам

...ДЭР СОО—ДҮРБЭН ДААБАРИ

...ЭРТЭ. Үнинэй ...тэй бэрхэ комбай... Базар-Доржо Туши... Дамбаев, туһалаг... Цырен-Дулма Батуе... хамта «Сибиряк» ...эй комбайнаар ав... 19-нэй үдэр 87 гек... ешмээн сабшажа, ...болгон унагааба. ...жэ үдэрэйнгөө даа... дүрбэ дахин үлүү...

...ан үдэрэй туршада ...гектарай таряа саб... унагааһан энэ нү... ...ай ургаса хуряалгын ...4 мянган центнер ...о сохижо, 500 гекта... таряа сабшаха социа-лис уялга абаһан юм. Тиин мүнөө таряа хуряалгын эхилхэһээ хойшо үдэр бүри 15 часай туршада өөрынгөө туһалагшатай хамта ажаллахадаа, горитой амжалта түйлажа, бригада, ажахы дотороо онсо шалгаржа ябана.

Эдэ үдэрнүүдтэ совхозой механизаторнууд Зэдын таряашадай республика дотороо гаргаһан үүсхэлые һайшаан дэмжээд, таряа хуряалгаяа бүри хурданаар үнгэргэжэ байнхай.

Б. ДЫМБРЫЛОВ,
Бэшүүрэй совхозой ахамад мелиоратор.

ЗВЕНОНУУД ЗЭЛЭ ТАТАБА

Хоёр үдэрэй урда тээ ехэ үһатай бороо ороһон аад, харгын хонхор ёнхор соогуур хабтагар сагаан үһан, хуу шабар шабха. Үдхэнөөр, үндэрөөр ургаһан шэниисын тарян шанга һалхи бороодо эрьелдэжэ унашанхай.

— Энэ жэлдэ таряа хуряалгадамнай бэрхэтэйхэн байдал тохёолдохонь гээшэ аа гү. Бүри августын арбаадаар энэ горохоо амяарлан хадаа һэмди. Теэд тэрэнээ хуряажа абаха забдыемнай үгөөгүй, хура бороо ороо. Һаянай энэ хоёр үдэр сэлмэгшэг байжа, мүнөө горохой баал суглуулан сохижо байнабди,— гэжэ XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой главна агроном Владимир Лобадзе хэлэнэ.

Тэрэ үдэр манай эндэ ябахада 66 гектар горохой баалые найман комбайн хуряажа ябаа һэн. Ушарынь юуб гэхэдэ, хура бороогой ходо орожо байһан дээрэһээ багал сэлмэжэ, горохой баалай хатамсаарнь һамбаашалан подборщигтой бүхы комбайнуудаа эндэ табяа юм.

— Үнэндөө, манайдаш Шэтын областиинхидой жэшээгээр хуу бэеэ дааһан, өөһэд, өөһэдын газартай, техникэтэй, ажахын тоосоото звенонууд хүдэлдэг юм. Харин мүнөө имэ байдалай тохёолдоод байхада шинии, минии тарян гэжэ байха аргагүй, бүхы комбайнуудаа нэгэ газар суглуулха баатай болообди, — гэжэ нүхэр Лобадзе саашань хөөрэнэ.

Мүн сагай уларилай тогтуурингүй байһаниие хараада абажа, горохоо амяарлан хадахадаа, жаткын дүүрэн абасаар бэшэ, харин хахадаарнь шахуу абхуулжа сабшаа. Тиигээгүй һаань, баалынь зузаан болоод, түргэн хатахагүй байгаа бшуу.

Багашаг газарта олон комбайн, автомашина сугларшахадаа хүлгөөтэйхэн болоно. Үни болонгүйл комбайнуудай бункер таряагаар дүүрэшэнэ хэбэртэй. Автомашинанууд ээлжээ эхигүй гүйлдэжэ ябаад лэ горохой ороохо зөөнэд. Нэгэ автомашина хоёр комбайнай хоорондо байгаад, бункернуудайнь орооhые зэргэ гоожуулжа абана. Тинхэдээ агрегадууд сагаа гээнэгүй.

Нэгэ автомашинын шоссей харгыгаар бүри холо ябахадань, залуухан комбайнер хүбүүн бункер дээрэ гараад, малгайгаараа даллажа ороно. Теэд тэрэ машинын жолоошон обёороогүй юм гү, бүри саана байһан комбайнууд руу ябашана.

— Һэ, энэш намайе залуу хадамни тоонгүй, тэдэ звеное даагшад Бальчинов Шишмарев хоёрой агрегадуудта ошобол,— гэжэ түрүүшынгээ жэлдэ комбайн жолоодожо ябаһан Батожап Цыренов гомдонгёор дуугарна.

— Үгы ааб даа, юундэ тиигэхэ һэм. Тэрэш тэдэ хоёр комбайнай ороохо нэгэ доро абахаяа һанана. Мэнэ ондоо машина шамда ерэхэ, — гэжэ главна агроном хүбүүнэй һанаае заһана.

Эндэ колхозой үнинэй механизаторнууд Виктор Сухарев, Мирон Бальчинов, Михаил Шишмарев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг таряа ургуулдаг тусхай звенонуудай 8 комбайн хамтараад хүдэлнэ. Звено бүхэн ооһэдын даажа абаһан таряалантай, тэндэһээ хэды шэнээн ургаса, ямар болзор соо хуряажа абахаб гэһэн даабаритай, хуряаһан ургасынгаа зэргээр ажалай түлөөһэ абадаг гуримтай, ооһэдын мэдэлэй техникэтэй, хүсэд хүрэхэ механизаторнуудтай юм гэжэ дээрэ хэлээ һэмди. Хэды тиимэшье һаань, хура бороотой уларилтай энэ намарай эрхэ байдалые хараада абажа, хэрэгтэй болоол һаань ажахынгаа бүхы комбайнуудые нэгэ газар суглуулаад хүдэлгэхэ, эдеэшэһэн таряае түргэн хуряажа абаха арга хэрэглэхэ юм.

Виктор Иванович Сухарев наһаар залуу хүн. Тиигэбэшье арбаад жэлдэ комбайн жолоодоно. Хабар болоходо тракторта һуужа, газар хахалдаг, сеялкэ шэрэдэг. Звеное даагша гээшэмнай эгээл дүршэлтэй, нүхэдтөө үгээ дуулгажа, ажалаа һайнаар эмхидхэжэ шадаха, ямаршье техникэ жолоодон, бэшэнээ дахуулан хүдэлхэ ёһотой хүн ха юм.

— Манай звенодо 1545 гектар таряалан даалгагданхай. Тэрэнэй 800 гектарта шэниисэ, 470 гектар обёос, 66 гектарта горох таряа һэмди. 5 гусеничнэ, 1 колесно тракортай, 4 комбайнтайбди. 12 механизатор хүдэлнэбди. Энэ жэл таряанай ургаса яһала һайн гараа. Гектарай дунда зэргээр 14 центнер шэниисэ, 12 центнер обёос абтаха аабза гэжэ һананаб. Таряагаа түргэнөөр, гээлтэгүйгөөр лэ хуряажа абахын тула бүхы шадалаараа оролдохомнай гээшэ, гэжэ — нүхэр Сухарев хөөрэнэ.

Мүнөө XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой таряан ажалай звенонууд горохоо хуряажа дүүргээд, 1000 центнер ороохо амбаартаа оруулаа гэхэ гү, али га бүри 15 центнер ургаса абаба. Эдэ үдэрнүүдтэ звенонууд таряандаа зэлэ татан жэгдэрэн ороод, түрүүшын 500 гектар таряа баал болгобо.

М. НАМЖИЛОВ,
манай тусхай корр.
Зэдын аймаг.

...Охин-Булагай совхоздо ...туряалга түлэг дундаа ...а байна. Энэ харюусал... ажалда совхозой ажал... яһала һайн бэлэдхэлтэй ...аа. Оньһожоруулагдамал ...звено, мүн үбһэшэдэй 5 ...о сабшаландаа нэгэ доро ...уу гараһан байна. Тэдэ... совхозойнгоо адууһа ...да 24 мянган центнер үб... ...уряаха зорилготой.

...Үбһэшэдэй звенонуудай ...аһаа коммунис ажалай ...: Прохор Иванович ...ковэй звено шалгарна. ...Оньһожоруулагдамал звено...аһаа коммунист Алек... Парфенович Судомой... хүтэлбэрилдэг отряд ...алис мүрысөөнэй түрүү ...ээ ябана. Тус отрядай... совхозой түбһөө холо ... оршодог Жолоошон гэ... газарта үбһэ хуряана. ...рядай мэдэлдэ 12 трактор ...ээй. Тэрэ отрядай хү... 5.600 центнер үбһэн

ФОТО РЕПОРТАЖ

ТЕХНИКЫН ХҮСӨӨР

хуряагдаха түсэбтэй. Августын 11-нэй байдалаар нүхэр Судомойкиной отряд 270 центнер сенаж дараад, 900 гаран центнер үбһэ һүрилөөд байба.

Тус звенодо хүрэжэ, тэдэнэй ажал хэрэгээр һонирхогдоо. Ерэхэдэмнай отрядай 7 трактор хүдэлгэгдэжэ, бэшэнь ондоо ажалда саг зуураар хабаадуулагдаа гэжэ бригадир манда ойлгуулаа һэн. Үшөө бэлэн болоодүй томо һүри дээрэ бригадир А. П. Судомойкин туһалагшатайгаа гараад, шадамар бэрхээр тэрэнээ нюруулна. Бухалые бухал зандань һүри дээрэ гаргажа байһан стогомёдтой урдилдэжэ байжа тэдэнэр ажаллана.

Александр Парфенович лугомелиоративна отрядай хүтэлбэрилэгшөөр 6 жэлэй туршада хүдэлнэ. Тиимэһээ ажалай баян дүршэлтэй болонхой. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг отряд түхэреэн жэлдэ нуга сабшалангаа һайжаруулжа, ургасыень дээшэлүүлхын тула оролдоно. Отряд үнгэрһэн үбэл, хабартаа 7 мянган центнер нютагай үтэгжүүлгэ сабшаландаа гаргаһан байна.

— Энэ жэлдэ ногооной ургаса ямар гээшэб? — гэжэ Александр Парфёновичой һүри дээрэһээ буухадань хандабабди.

— Юрэдөө нёдондонойхитой адлишаг даа, — гэжэ тэрэ харюусаа. — Гектарһаа дунда зэргээр 23 центнер мүнөө дээрэ абтана. Һаянай ороһон хура бороон ажалдамнай нилээд һаад хээ. Отрядтамнай хамта 14 хүн хүдэлнэ. Олонхинь дүршэл шадабари ехэтэй механизаторнууд юм.

Үнэхөөроошье, сэрэгэй албанһаа бусажа ерээд, түрэл совхоздоо ажаллажа байһан хоёр залуу хүбүүнһээ бэшэнь үнинэй механизаторнууд.

Механизатораар гушаад жэлдэ хүдэлһэн ажалай ветеран Потап Петрович Поляков трактортаа стогомёдой түхеэрэлгэ шагтагалаад, ехэл шамдуугаар ажаллана. Мүн ажалай ба дайнай ветеран Егор Егорович Швецов 59 наһатай болобошье, тракторай жолоо алдаагүй, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлнэ. Мүнөө тэрэ трактортаа тармуур шагтагаланхай, үбһэ тармана. «Ажалай габьягай түлөө» гэһэн медаляар шагнагдаһан Аркадий Калинович Судомойкин үбһэ бухалладаг түхеэрэлгэ шэрээд, бухалнуудые обойсо табина. «Һайн лэ машина байна даа» — гээд тэрэ хөөрэнэ.

Тээ холохоно хоёр тракторист косилкаар үргэн талын ногоо түргэнөөр сабшана. Эдэмнай А. И. Коноваленков, М. Я. Коробенков гэгшэд байба. Тэдэнэр үдэрэйнгөө даабари ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

Бидэнэй бусаха үедэ оройшог боложо байба. Тиигэбэшье эндэхи үбһэшэд удаадахи һүриеэ соможо эхилээ һэн. Иигэжэ Охин-Булагай совхозой үбһэшэд нарата час бүхэниие хэрэглэн, оролдосотойгоор ажаллажа байна.

Д. ГАРМАЕВ,
манай корр.
Бэшүүрэй аймаг.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: ажалай ветеран, дүршэлтэй механизатор П. П. Поляков; һүри сомогдожо байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ГҮРЭНДЭ МЯХА, ҺҮ, ҮНДЭГЭ, НООҺО ТУШААХА ЮҺЭ ҺАРЫНГАА ТҮСЭБ РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДАЙ ХЭР ЗЭРГЭ ДҮҮРГЭЖЭ БАЙҺАН ТУХАЙ

1975 оной августын 16-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Аймагууд	мяхан	һүн	үндэһэн	нооһон
Баргажанай	51	80	—	101
Баунтын	50	106	—	—
Бэшүүрэй	52	83	153	114
Зэдын	40	76	91	99
Яруунын	41	80	—	106
Загарайн	52	85	230	109
Захааминай	42	86	—	105
Кабанскын	73	86	92	—
Хэжэнгын	45	36	—	100,4
Хурамхаанай	46	84		104
Хяагтын	40	87	96	100,4
Мухар-Шэбэрэй	49	87	170	107
Ахын	11	67	—	112
Прибайкалиин	77	88	—	—
Хойто-Байгалай	29	94	—	—
Сэлэнгын	39	82	—	106
Түнхэнэй	60	83	—	100,4
Улаан-Үдын	68	81	91	103
Хоринн	37	85	100,8	111
Республика бүхыдөө	51	83	90	104

ДҮРБЭН МИЛЛИОНООР

Улаан-Үдын Железнодорожно районой промышленна предприятинуудай коллективүүд бага гаргашатайгаар, һайн шанартай продукци ехээр бүтээн гаргахын тула хаба шадалаа гамнангүйгөөр хүдэлжэ байна. Прибор бүтээлгын, «Теплоприбор», хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводуудай коллективүүд социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, эршэтэй шангаар хүдэлжэ байна. Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй нэрэмжэтэ прибор-бүтээлгын заводой коллектив юһэдэхи табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргээд, түсэбһөө гадуур нилээд ехэ продукци гаргажа, партиин XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэһэн үүсхэл гаргаһан байна. Хаа хаанагүй эдэнэй үүсхэл дэмжэгдэжэ, уялганууд абтаа һэн.

Хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой коллектив байгша оной эхинһээ яһала һайнаар хүдэлжэ байна. Эдэнэр продукци гаргаха даабаряа һара бүри үлүүлэн дүүргэнэ. Эндэ БАМ-ай хүдэлмэришэдэй захилаар ехэ продукци бүтээгдэнэ. Энэ заводой коллектив оньһон түхеэрэлгэнүүдээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, һараһаа һарада ехэ продукци гаргана. Үнгэрһэн жэлэй долоон һарынхитай сасуулхада эдэнэр 52 процентээр ехэ продукци гаргадаг болоо. Хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой коллектив саашадаа бүри эршэтэйгээр хүдэлжэ, ехэ продукци гаргаха арга боломжотой.

Киномеханическа заводой коллектив һүүлэй сагта һайн шанартай продукци ехээр гаргажа, район дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэнэ. Эдэнэр байгша оной хоёрдохи кварталай дүнгөөр түрүү һуури эзэлжэ, КПСС-эй Железнодорожно райкомой дамжуулгын Улаан туг абаа бэлэй. Энэ заводой коллектив түйлаһан амжалтаяа улам арьбадхаха гэһэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр хүдэлнэ.

Манай Железнодорожно районой промышленна предприятинуудай коллективүүд иимэ амжалтатай һайнаар һайнаар хүдэлжэ ябана. Долоо һарын даабариһаа гадуур бүхы дээрээ 4 миллион 420 мянган түхэригэй продукци худалдаабди. Үнгэрһэн жэлэй долоо һарынхиһаа 7 процентээр ехэ продукци гаргаад байнабди. Манай районой хүдэлмэришэд партиин XXV съездые угтуулан дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абанхай.

Г. КРАСИКОВ,
КПСС-эй Железнодорожно райкомой промышленностиин таһагые даагша.

ОРОНОЙ ТАРЯАЛАН ДЭЭРЭ

СССР-эй Центральна статистическэ управлениин мэдээнүүдэй ёһоор, августын 18-да орон доторнай 66,6 миллион гектар дээрэһээ ороохото, ороохото-бобово ургамалнууд (кукуруза оруулалсангүй хадагдаһан байгаа. Энэнь бүхы тарилгын талмайн 54 процент болоно. 64,1 миллион гектарһаа таряан сохигдон абтаа.

Тарилгын талмайн гурбанай нэгэ хубиһаа гэхэ гү, али 7 миллион гектар дээрэһээ кукуруза хуряагдаба. Колхоз, совхозууд ороохон болгогдохо кукуруза хуряажа захалаа. 52 мянган гектар дээрэһээ кукурузын буурсаг абтаба. Россин Федерациин, Украинын, Молдавиин, Дунда Азиин республиканууудай таряашад энэ ажалаа эхилээд байнхай.

770 мянган гектарһаа лен-долгунец хуряагдаа. Энэнь бүхы тарилгын талмайн гурбанай хоёр хуби шахуу болоно. 443 мянган гектар дээрэһээ «хойто зүгэй торгоной» ургаса комбайнуудаар хадагдаа. Россин Федерациин ажахынуудта лен-долгунецэй ургасын табанай дүрбэн хубиһаа үлүүниинь комбайнуудаар абтаһан байна.

Механизаторнууд конопля хуряажа, олон жэлэй ногооной үрэһэ хадажа захалба.

Ерэхэ жэлэй үндэр баян ургаса абахын түлөө колхоз, совхозууд анхаралаа ехээр хандуулна. 20,5 миллион гектарта намарай паар хахалагдаа. Энэнь түсэбэй 18 процент болоно. Намарай тарилга хэхын тула 33 миллион гектар газар хахалагдаа.

(ТАСС).

МОСКВАГАЙ АЖАЛШАД ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ТАЛААР ТҮСЭБТЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙНГЭЭ ДААБАРИНУУДЫЕ БОЛЗОРҺОО УРИД ДҮҮРГЭЭ

Москвагай ажалшад КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлжэ, Бауманска һунгуулиин округой һунгагшадтай уулзахадаа КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ дотор москвагайхидай ажалые үндэрөөр сэгнэһээрнь зориглон, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй үндэһөөр, промышленна продукци үйлэдбэрилхэ ниитэ хэмжээнэй талаар табан жэлэйнгээ түсэбые августын 19-дэ болзорһоо урид дүүргээ. Продукци бүтээн гаргалга 34,1 процентээр дээшэлхэ гэжэ табан жэлэй түсэб дотор хараалагдаһан аад, 37,6 процентээр нэмээ. Арадай ажахын техническэ дэбжэлтэ тодорхойлдог электротехническэ, электронно промышленностиин, прибор, станогуудые бүтээлгын, бусад һалбаринуудай предприятинууд эгээн түргэн эршэ темпэ түйлаба. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй үндэһөөр лэ продукци бүтээн гаргалгын бүхы хэмжээн нэмэһэн байна.

Ниислэл хотын предприятинуудта дэлгэрһэн мүрысөөнэй үедэ патриотическа олон шухала үүсхэл болон эхилэлгэнүүд мүндэлжэ, үргэнөөр дэлгэрээ. Ажалай 300 мянга шахуу түрүүшүүл ба үүсхэлшэд өөһэд өөһэдынгөө табан жэлэй түсэбүүдые дүүргэнхэй. Түсэбтэ табан жэлэй һүүлшын жэлдэ хараалагдаһан үйлэдбэриин хэм хэмжээн олонхи тон шухала түхэлэй продукциин талаар үлүүлэгдээ. Байгша оной һүүл хүрэтэр табан жэлэй түсэбһөө гадуур хэдэн миллиард түхэригэй продукци, тэрэ тоодо: приборнууд, автоматизациин хэрэгсэлнүүд, тоололгын техникэ, подшипнигууд, электродвигательнүүд, компрессорнүүд, хүдөө ажахын машинанууд телевизорнүүд, часууд болон бусад эдлэл хэрэгсэлнүүд үйлэдбэрилэгдэхэ.

Мүнөөнэй табан жэлэй туршада предприятинуудые саашадань һэльбэн хубилгаха, техническэ талаарнь шэнэдхэн зэбсэглэхэ, эрдэм болон техникын шэнэ түйлалтануудые, түрүү технологи үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, ажалай эмхидхэл улам нарижуулан һайжаруулха ехэ ехэ хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдээ. 8 предприяти, 800 цех ба участок үргэлжэ дээрээ оньһожоруулагдаһан, автомадаар бүрин зэбсэглэгдэһэн, оньһожоруулагдамал поточно ба автомат хоёр мянган линии тодхогдоһон, технологическа 25 мянга гаран түрүү онол арга нэбтэрүүлэгдэһэн байна.

Хоёр мянга гаран шэнэ түхэлэй машинанууд, түхеэрэлгэнүүд, агрегадууд ба приборнууд хотын предприятинуудта ашаглалгада оруулагданхай. 2300 эдлэл хэрэгсэлнүүд, тэрэ тоодо: ЗИЛ-130 гэжэ ашаанай автомобильнууд, токарно-винторезнэ станогууд, токарна полуавтомадууд, электродвигательнүүд, трансформаторнууд, компрессорнүүд, арадай хэрэглэлэй олон янзын эд товарнууд эрхим шанарай тэмдэгүүдтэ хүртөө.

Түүхэй эдүүд, материалнууд, түлишэ ба электрын элшэ хүсэ арьбалха ехэ хүдэлмэри промышленностьда бэелүүлэгдэжэ байна. Ашаг олзын хэмжээн 1,5 дахин нэмээ.

Промышленностиие хамтадхан томодхохо, үйлэдбэрилгэ хүтэлбэрилгын хэрэг нарижуулан һайжаруулхын тула нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Ниислэл хотодо үйлэдбэриин ба научно-үйлэдбэриин 108 нэгэдэл тогтоогдоод, промышленна продукциин горитой хубиие бүтээн гаргана.

Ниислэл хотын промышленна хэдэн зуугаад предприятинууд үйлэдбэриин хэмжээн ба ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ табан жэлэйнгээ түсэбэй даалгабаринуудые дүүргээ. СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Автомат линиинүүдэй, «Красный Октябрь», Владимир Ильичэй нэрэмжэтэ электромеханическа, тоололго-аналитическэ машинануудай, Калининай нэрэмжэтэ насосно, Карповай нэрэмжэтэ химико-фармацевтическэ заводуудай «Мэлз» гэжэ нэгэдэлэй, саарһан хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг комбинадай, «Новая Заря» гэжэ парфюмернэ фабрикын коллективүүд ба бусад табан жэлэйнгээ түсэбые түрүүлэн дүүргэбэ.

Москва хотын ажалшад бии байһан үйлэдбэриин нөөсэнүүдээ хараада абажа, үйлэдбэриин хүсэ, ажалай ба материальна нөөсэнүүдые бүри һайнаар ашаглаха, научно-техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхэ ехэ зорилгонуудые урдаа табяад, КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байна.

СССР-эй ЦСУ.

БЕЛОРУССИИН ССР-эй ПРОМЫШЛЕННОСТЬ ТАБАН ЖЭЛЭЙНГЭЭ ТҮСЭБЫЕ БОЛЗОРҺООНЬ УРИД ДҮҮРГЭБЭ

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлэн, партиин экономическа политикын асуудалнуудаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэнүүд соохи дурадхалнуудые, тобшололнуудые хүтэлбэри болгон, Белоруссиин ССР-эй ажалшад социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй, шэн габьяатайгаар ажаллаһанай ашаар үйлэдбэриин ниитэ хэмжээгээр түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй даабариие болзорһоонь урид дүүргэбэ. 1975 оной августын 1-нэй байдалаар промышленна продукциин ургалта КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдээр 1971—1975 онуудта 53—56 процент болохо байгаа һаа, 58 процентдэ хүрэһэн байна.

Олонхи зүйлэй продукцинуудые үйлэдбэрилгын хэмжээн түсэбтэ табан жэлэй һүүлшын жэлдэ хараалагдаһанда хүрөө. Ажалай бүтээсэ 40 процентээр ургаа. Арадай хэрэглэмжын эд бараа бүтээн гаргаха уялганууд болзорһоо урид дүүргэгдээ. Директивэнүүд дотор хараалагдаһан даабаринуудһаа гадуур 1 миллиард түхэригэй продукци гаргагдаа.

Түсэбтэ табан жэлэй дүүрэтэр нилээд ехэ хэмжээнэй электрын элшэ хүсэн, минеральна үтэгжүүлгэнүүд, ашаанай автомобильнууд, тракторнууд, тоолон тодорхойлолгын техникэ, телевизорнүүд, радиоприемнигууд, холодильнигууд ба бусад продукци даабариһаа гадуур гаргагдаха юм.

Промышленна 77 ехэ предприяти, эдэнэй дунда Белоруссиин шиинын комбинат, Мозырска нефть үйлэдбэрилэн гаргадаг завод, автомат линиинүүдэй Барановичска завод, Могилевско торгон бүдэй комбинат ба бусад хэдэ хэдэн предприятинууд баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа.

Техническэ хүгжэлтэ дэбжэлтэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлгые тодорхойлдог һалбаринууд хурдан түргөөр хүгжөөгдэжэ байна. Машина бүтээлгын — 1,8 дахин, прибор-бүтээлгын ба радиоэлектроникын — 2,3 дахин, химиин ба нефтехимии продукци үйлэдбэрилгын хэмжээн 2-һоо үлүү дахин ехэдхэгдээ. Түсэбтэ табан жэлэй үедэ 540 түхэлэй шэнэ машинанууд, түхеэрэлгэнүүд зохёогдоо, 1100 гаран шэнэ түхэлэй эдлэл хэрэгсэлнүүд, тэрэ тоодо 75 тонныи ашаа тээдэг автомобиль-самосвалнууд. 20 тонныи автопоезднууд, 80 мориной хүсэтэй тракторнууд, гурбадахи үеын электронно-тоолон тодорхойлолгын машинанууд олоорнь бүтээгдэн гаргажа эхилээ. Продукциин шанар һайжаруулагдаа. Олон түхэлэй тракторнууд, автомобильнууд, электронно-тоолон тодорхойлолгын машинанууд, станогууд, приборнууд болон арадай хэрэглэмжын эд бараа промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд эрхим шанарай тэмдэгтэйгээр бүтээн гаргана.

Минск хотын ажалшад промышленна үйлэдбэри ба ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ табан жэлэйнгээ түсэбые дүрбэн жэл соо дүүргээ.

Республикын 500 гаран предприяти, үйлэдбэриин нэгэдэл табан жэлэйнгээ түсэбүүдые дүүргэбэ. «АвтоМАЗ», «Интеграл» гэжэ нэгэдэлнүүд, Бобруйска модо болбосоруулдаг, Полоцко нефть үйлэдбэрилэн гаргадаг заводууд, Оршанска улһанай комбинат, Брестскэ аймһоной комбинат, Лидскэ гуталай фабрика, Гомель хотын «Спартак» гэжэ кондитерска комбинат ба бусад түрүү коллективүүд ажалай амжалтада ехэ туһа хүргэһэн байна. Үйлэдбэриин 200 мянга гаран түрүүшүүл түсэбтэ арбадахи табан жэлэй тоосоогоор ажаллана.

Гэхэ зуура, Белоруссиин ССР-эй промышленностьда үйлэдбэриин ашаг үрые саашадань дээшэлүүлхын, үйлэдбэриин хэмжээе ехэдхэхын, продукци шанарые һайжаруулхын тула бии байгаа нилээд ехэ арга нөөсэнүүд хангалтагүйгөөр хэрэглэгдэнэ.

КПСС-эй ээлжээтэ XXV съездые ажалай шэнэ амжалтануудаар нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тула Белоруссиин промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд бүхы хүсэ шадалаа элсүүлжэ байна.

СССР-эй ЦСУ.

ХЭҺЭН ЮУМЭЭ ШҮҮМЖЭЛХЫГЭЭР ХАРАХА

Үзэл сурталай хүдэлмэриин зарим дүй дүршэлһөө

Мүнөө Улаан-Үдын Железнодорожно районой партийна организацинууд «КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха» гэһэн уряа доро бүхы хүдэлмэриеэ үнгэргэжэ байнхай. Съездэ бэлэдхэлэй үедэ ажалай коллективүүдтэ партийна нүлөө үргэдхэхын, үйлэдбэриин нөөсэ элирүүлжэ, хүсэд дүүрэнээр хэрэглэхын, социалис мүрысөө ударидалгын ба хүтэлбэрилгын хэмжээ дээшэлүүлхын, ажалшадай үүсхэл саашань хүгжөөхэ талаар горитойхон хүдэлмэри хэгдэнэ.

Съездэ бэлэдхэлэй үедэ ажалай үүсхэл гарана. Хүдэлмэришэн, бригада, ажалай коллектив бүхэнэй үүсхэл саг соонь тодоруулжа, шэнжэлжэ, һайн талыень үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гээшэ шухала хэрэг. КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ ажалай бэлэг бариха гэһэн Улаан-Үдын станциин коллективэй үүсхэл партиин райкомой бюро хаража үзөөд, дэмжэһэн байна. Станциин хүдэлмэрилэгшэд «Съездһээ съезд хүрэтэр» гэһэн уряа доро хүдэлнэ. Тэдэнэр энэ жэлэй эсэс болотор 100 мянган вагон арадай ажахын ашаа эльгээхэ, байгша ондо түсэбһөө гадуур 15 мянган түхэригэй олзо абаха, 5 жэлэй даалгабаринуудые декабриин 5-да дүүргэхэ гэһэн уялга абанхай.

Станциин хүдэлмэришэд муу бэшээр ажаллана. Хахад жэлэй түсэб бүхы дүнгүүдээр дүүргэгдөө. Съездын урдахи социалис мүрысөөнэй дүнгүүд харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдтэ: стенднүүдтэ, ханын газетэдэ хододоо толилогдоно. Мүнөө түмэр харгынхидай үүсхэл, мүрысөөнэй эмхидхэл, тэрэнэй арга боломжонууд партиин райкомдо согсологдожо байна. Һаядаа энээн тухай тусхай плакат гаргагдаха юм.

Съездын урда тээхи мүрысөөн район дотор үргэнөөр дэлгэрээ. Улаан-Үдэ станциин хүдэлмэришэдэй үүсхэл ЛВРЗ-гэй, авиационно, прибор бүтээлгын, «Теплоприбор» болон бусад заводуудай коллективүүдээр дэмжэгдээ.

КПСС-эй XXV съездые түгэс амжалтануудаар угтаха гэһэн үүсхэл республика дотор гаргагшад — прибор бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд хэлэһэн үгэеэ бодото дээрэнь бэелүүлжэ байна. Эдэнэрэй уялга соонь 9-дэхи 5 жэлэй үйлэдбэриин хэмжээ ба продукци худалдалгын түсэб энэ жэлэй июлиин 18-да дүүргэхэ, съездын нээгдэтэр түсэбһөө гадуур продукци гаргаха, «культура ехэтэй предприяти» гэһэн нэрэ хүндын түлөө мүрысөөндэ оролсожо, хүдэлмэришэн болон алба хаагшадай эрдэм дээшэлүүлхэ, хүн зоной эрилтэ хангаха хэрэг саашадань һайжаруулхын тула хэдэ хэдэн хэмжээнүүд бэелүүлэгдэхэ.

Тус заводойхид байгша оной хахад жэлэй туршада районой промышленна предприятинуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ хоёр удаа илажа гараа. Тиихэдэ энэ предприяти июлиин 9-дэ продукци худалдаха, июлиин 16-да валова продукци гаргалгаар табан жэлэйнгээ даабари бэелүүлээ һэн. Энэл саг соо үйлэдбэриин хэмжээн 2,4, ажалай бүтээсэ 2 дахин ургаһан байна. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар үйлэдбэриин хэмжээн 82 процентээр ургаа гэхэ гү, али 9200 тухай хүнэй ажал хэгдэһэн болоно. Заводой цехүүдэй социалис уялгануудай дүүргэлтэ харуулһан үнгэтэ панно тодхогдонхой. Мүн цех бүхэндэ мүрысөөнэй дүнгүүд тусхай стенднүүд дээрэ харуулагдадаг.

Съездэ бэлэдхэлэй үедэ түсэб ба уялгануудай дүүргэлтые хангахын тулада районой партийна организацинууд ниитэ-политическэ хүдэлмэри дэлгэрүүлхэ, һайжаруулха, тэрэниие коллектив бүхэнэй зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор эрхилхэ гэжэ оролдоно. Районой зарим предприятинуудта съездын урдахи социалис мүрысөөнэй тусхай гуримууд зохёогдонхой, мүрысөө эмхидхэхэ ба хүтэлбэрилхэ штабууд бии болгогдонхой. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүд харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдээр тодорхойлогдоно. Гэрэлгэ табло, стенднүүд бии, табан жэлэй, ажалай түрүүшүүлэй дүрэнүүд гоёогдожо, галлерей болгон үлгэгдэнэ, мүрысөөнэй дүнгүүдээр амаршалганууд эльгээгдэнэ. «Хэн түрүүлнэб» гэһэн хуудаһанууд болон мүрысөөнэй дүн олондо соносхохо хэрэгсэлнүүд коллективүүдтэ бии юм. «Теплоприбор» заводто, локомотивна деподо, ПЧ-17 ба бусад предприятинуудта харуулан ойлгуулха агитаци уран хурсаар, һайнаар эмхидхэгдэнхэй.

Һаяхан болоһон партийна, ажахын эдэбхитэдэй суглаан дээрэ съездэ бэлэдхэлэй үедэ эмхидхэхы болон политическэ хүдэлмэри ябуулха тушаа асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн юм.

Партиин райкомой бюро дээрэ XXV съездэ бэлэдхэлэй үедэ политическэ хүдэлмэри дэлгэрүүлхэ хэмжээ ябуулганууд баталагданхай. Энээндэ үндэһэлһэн тодорхой хэмжээнүүд районой предприяти, эмхи зургаануудта хараалагданхай. Коллективүүдтэ съездын урдахи ажалай вахтын ябасын үедэ горитойхон политическэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Бригада, цех, халаан бүхэндэ ажалай асуудалнуудһаа гадна, партиин съезднүүдэй ба пленумүүдэй шиидхэбэринүүдээр элидхэл, хөөрөөнүүд эмхидхэгдэнэ, КПСС-эй дотоодын ба гадаадын политика тайлбарилагдана, табан жэлэй туршада туйлагдаһан амжалтанууд харуулагдана. КПСС-эй райком, партийна комитедүүд энэ асуудалнуудаар үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдтэ тайлбарилгын материалнуудые бэлдэнэ.

Районой «Знание» бүлгэмэй организациин ээлжээтэ пленум дээрэ съездэ бэлэдхэлэй үедэ лекционно пропаганда һайжаруулха, тэрэнэй шанар тухай, лекцинүүдые шэглэлтэйгээр уншаха тухай ехэхэн хөөрэлдөөн болохо байна. Байгша оной хахад жэл соо район дотор 6 мянга гаран элидхэл хэгдээ, эдэнэй 657-ниинь парти болон правительствын шухала шиидхэбэринүүдтэ зорюулагданхай.

Предприяти ба эмхи зургаануудта политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ хүтэлбэрилхы, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хаагшадай олонхинь хабаадуулагдадаг болонхой. Жэшээнь, район дотор политинформаторнуудай 81 процент, агитаторнуудай 60 процент инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд юм. Эдэнэр манай гүрэнэй дотоодын, гадаадын һонин тушаа хөөрэлдөө хэнэ, хүнүүдэй асуудалнуудта харюусана, тэдэнэрэй ажаглалта, һанамжануудта һаналаа табина. Авиационно заводой ахамад экономист Кравцов, тус заводой ахамад инженерэй орлогшонор Сыренова ба Авилов, цехүүдэй начальнигууд Шемякин, Клячман, Чернышев, ЛВРЗ-гэй таһагуудай начальнигууд Киреев ба Соковиков, «Теплоприбор» заводой директор Сытов ба ахамад инженер Музыка болон бусадай политическэ темэдэ элидхэл, хөөрөөнүүдые хэхэдэ, хүн зон олоороо сугларжа, һонирхон шагнадаг байна.

Съездэ бэлэдхэлэй үедэ район дотор заводуудай радио һайнаар хэрэглэгдэнэ, үлхөө темээр лекцинүүд уншагдана. Тиигэжэ прибор бүтээлгынхид XXV съездын бэлэдхэлдэ хабаатай 7 лекци, элидхэл заводой радиогоор үнгэргөө. Мүнөө районой үзэл сурталай эдэбхитэд Европодо аюулгүй байдал, харилсаа холбоо хангаха зүблөөнэй материалнуудтай, тэндэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэтэй ажалшадые танилсуулна, хөөрэжэ үгэнэ. ЛВРЗ-дэ, хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдые гаргадаг заводто ниитэ Европын зүблөөнэй һүүлшын шатын дүнгүүдые дэмжэһэн хүдэлмэришэдэй митингнүүд болоо.

Үзэл сурталай хүдэлмэри саашань һайжаруулха хэмжээнүүд зохёогдонхой. Партийна организаци бүхэнэй агитаторнууд хүн зоной дунда ябуулдаг политическэ хүдэлмэри һайжаруулхын тулада ажалшадай ажаһуудаг газарта хүдэлдэг байна. Һунгалтада бэлэдхэлэй үедэ район дотор 31 агитпункт, һунгагшадай 5 клуб хүдэлжэ байгаа. Тэндэ 200 тухай лекци ба элидхэлнүүд уншагдаа, залуу һунгагшадтай 30 тематическа үдэшэ эмхидхэгдээ, дайнай болон ажалай ветерануудтай 25 уулзалга, 7 хөөрэлдөөн, асуудал ба харюугай 5 үдэшэ болон бэшэшье һонирхолтой хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэһэн байна. Клуб ба соёлой байшангууд соёл сурталай хүдэлмэри ябуулна. Ажалшадай һуудаг газарта зоной суглардаг 10-аад талмай эмхидхэгдээ. Эндэ үдэшэндөө лекцинүүд уншагдадаг юм. Ямар нэгэн асуудалһаа һабагшалжа, манай гүрэнэй экономикын хүгжэлтэ, уласхоорондын ажабайдал, КПСС-эй ээлжээтэ съезд тухай һонирхолтой, ехэ хөөрэлдөөнүүд болодог байна. Хүн зоной ажаһуудаг газарта ехэнхидээ хуули сахихын тулада һэргылэмжын хүдэлмэри ябуулдаг олониитэ соведүүд бии болгогдоно. Иимэ соведүүд «Элеватор» багта, ЛВРЗ-дэ, авиационно завод болон бэшэшье газарта һайнаар хүдэлнэ.

КПСС-эй XXV съезд амжалтатайгаар угтахын түлөө социалис мүрысөөн, энээнтэй дашарамдуулан эрхилэгдэдэг эмхидхэхы ба политическэ хүдэлмэри районой коллективүүдэй түсэбтэ даалгабаринуудаа, уялгануудаа дүүргэлтэдэнь нүлөө үзүүлнэ. Районой промышленна предприятинууд хахад жэлэйнгээ түсэб 101 процент бэелүүлээ, даабариһаа гадуур 1 миллион 750 мянган түхэригэй продукци худалдаа. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 100,9 процент дүүргэгдээ, мүн ажалай бүтээсын ашаар үйлэдбэриин хэмжээн 82 процентээр ургаа. Тиихэдэ үйлэдбэри техническэ талаараа зэбсэгжээ, нарижуулагдаа, энээнэй ашаар 3 миллион 400 мянган түхэригэй ашаг олзо туйлагдаа.

Түмэр харгын ашаа шэрэхэ түсэб дүүргэгдэжэ, даалгабариһаа гадуур 100 мянган тонно арадай ажахын ашаан шэрэгдэнхэй. Районой барилгашад 14 миллион 100 мянган түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри ашаглалгада оруулжа, хахад жэлэй гэр байра барилгын даабари дүүргээ. Манай район дотор 3 мянга гаран ажалшад хубиингаа табан жэлэй түсэб бэелүүлээ. Тиигэбэшье район дотор ажахын зорилгонуудые политическэ талаарнь хангаха хэрэгтэ дутуу дунданууд хүсэд дүүрэнээр усадхагдаа гэхээр бэшэ. Зарим коллективүүдтэ социалис мүрысөөн муугаар эмхидхэгдэнэ, 5 жэлэй түрүүшүүлэй дүй дүршэл мууса харуулагдана. Зарим партийна организацинуудта политическэ хүдэлмэри ябуулдаг кадрнууд шэлэн томилогдоогүй дээрэһээ үзэл сурталай хүдэлмэриин шанар, үрэ дүн зарим газарта үшөөл һайжаруулагдаагүй байна. Иимэ ябадалай гол шалтагаан гэхэдэ, зарим коллективүүдтэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тодорхой бэшэ, ажабайдалһаа таһаранги, ниитын ёһо гуримэ эбдэхэ ябадалай урдаһаа тэмсэхэ хэрэгтэ хүсэд шэглүүлэгдэнэгүй.

Районно партийна организаци нимэрхүү дутуу дундануудые усадхахын тулада хэмжээнүүдые абажа байна. Мүнөө үнгэргэгдэжэ байгаа тоосоото-һунгалтын партийна суглаануудые энэ хэрэгтэ шэглүүлнэбди. Тиигэжэ хэһэн ажалдань, урдань байһан зорилгонуудтань партийна организаци бүхэнэй анхарал ехэнхидээ хандуулагдана. Коммунистнуудай хэһэн хүдэлмэрэе һайнаар, ёһотойгоор шүүмжэлхы нюдөөр хаража үзэһэнһөө саашанхи ажалынь дулдыдаха байна.

Хэһэн ажалаа шүүмжэлхы ёһоор хараха гээшэ мүнөө үедэ илангаяа шухала байна. Юуб гэхэдэ, партиин XXV съездэ бэлэдхэл хадаа манай хүдэлмэриин бүхы һалбариин харалга болоно, нүгөө талаһаа энэ бэлэдхэл юһэдэхи табан жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхэ хэрэгтэ районой ажалшадай хүсэ шадал, оюун бодол элсүүлхэ байна.

Л. БОЛДОНОВ,
КПСС-эй Железнодорожно райкомой секретарь.

МЭДЭЭЖЭ ТУГАЛШАН

Санжит Цыденжаповна Дамдиновагай Далахайн совхозой мал ажал дээрэ хүдэлжэ эхилһээр тэбхэр 30 жэл болобо. Энэ үе соо Санжит Цыденжаповна һаалишанааршье, мал адуулагшаашье, хонишоноошье хүдэлөөд үзөө. Тиигэхэ зуураа даабарита ажалдаа үнэн сэхээр хандажа, үйлэдбэриин һайн дүй дүршэлтэй болонхой. Он жэлэй ошохо бүри ажалдаа эрхим һайн дүнгүүдые туйлажа ябадаг юм.

Дүй дүршэлөөр баян болоһон Санжит Цыденжаповнагай тугалшан болоһоор табан жэл үнгэрбэ. Тэрэ гэһээр совхозойнгоо хоёрдохи отделениин Баруун-Хабарзаанай һаалиин фермэдэ хүдэлнэ. Тэндэхи тугалнуудай дал соо ороходо, хододоо ариг сэбэр, хуурай байдаг. Хаяа ханануудынь, клеткэнүүдынь булта сагаадагданхай. Һайнаар хэгдэһэн хобоонууд соо тэжээлэй дабһан, минеральна бодосууд хододоо байдаг. Намарай сагта өөрөө хагда сабшажа абаад, тэрэнээ тугалнуудтаа дэбдидэг заншалтай.

Совхозой бэрхэ тугалшан Санжит Дамдиновагай эрхим ажалай үрэ дүнгүүдые харуулхын тула хэдэн тоо баримтануудые дурдамаар байна. Нёдондо намар энэ нүхэр 45 тугал тушаажа абаа һэн. Тэдэнээ түргөөр томо болгожо, шэгнүүрыень ехээр нэмээхын тула бүхы хүсэ шадалаа, мэргэжэл шадабаряа зорюулан хүдэлнэ. Байгша оной январь—апрель һаранудта тэрэнэй харууһалдаг тугал бүриин шэгнүүр хоногтоо 700 граммаар нэмээгдэһэн байна. Үбэлэй һаранудта тугалай шэгнүүрые үдэртөө 500 граммаар нэмээхэ социалис уялгатай байһан юм. Харууһалдаг тугалнуудынь мүнөө тобир тарганууд, нэгэшье толгой хоролто болоогүй.

Санжит Цыденжаповна залуу мал харууһалха, эдеэлүүлхэ талаар зоотехническэ ёһо гуримуудые нарин нягтаар сахидаг байха юм. Тиигэхэ зуураа искусственнаар үрэжүүлэгдэһэн үнеэнэй тугал томо байдаг, һайнаар эдидэг, түргөөр томо болодог гэжэ тоолоно. Нүхэр Дамдинова «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгээр шагнагданхай, тиихэдэ «Мал ажалай нэгэдэхи классай мастер» гэһэн нэрэ солодо хүртэһэн байна. Тэрэнэй фото-зураг аймагай Хүндэлэлэй самбарта гаргагдаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тугалшан С. Ц. Дамдинова.

Ф. СИЗЫХЭЙ фото.

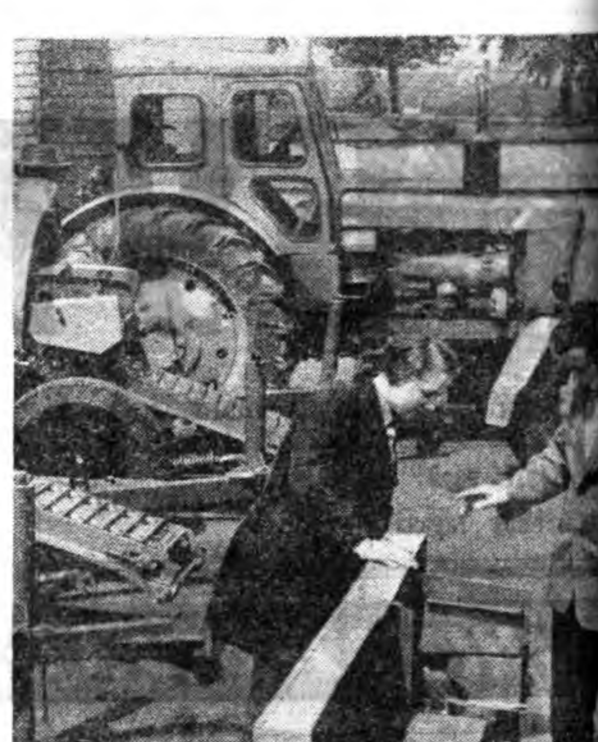
Захааминай аймаг.

ЛИТВАДАХИ хүдөө ажахын машинануудай Радвилишска завод таримал болон нуга сабшалангай үбһэ ногоо хуряахаар түхеэрэгдэһэн «КИК-1,4» түхэлэй 5.500 косилка 1975 ондо бүтээн гаргаха юм. Шэнэ косилкаар үбһэ ногоо сабшажа унагаахаһаа гадна, тэрэниие хэршэжэ болохо байна. Машинанууд хүнгэн, жолоодоходошье бэлэн, жэжэ болгожо хэршэгдэһэн ногооe тээжэ үгэхэ тусхай түхеэрэлгээр хангагданхай.

Хуурай бүдүүн тэжээл жэжэлэн, хэршэхэдээ «КИК-1,4» түхэлэй косилкые хэрэглэжэ болохо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хүдөө ажахын машинануудые бүтээдэг Радвилишска заводто гаргагдаһан косилканууд.

АПН-эй фото.

СОВЕТ ОРОН: ШЭНЭ ҺОНИН

АЛТАЙН АРБАЙ ТАРЯАН

БАРНАУЛ. (ТАСС-ай корр. Ю. Карасев). Шэнэ ургасын орооһо таряа ашаһан түрүүшын автоколоннонууд Алтайн элеваторнуудта ерэбэ. Хизаарай колхоз, совхозууд орооһо таряа гүрэндэ худалдажа захалаа. Таряашад эрхим һайн ургасаяа Эхэ оронойнгоо амбаарта хаана.

«Ленинский» совхоз һая сохигдоһон хэдэн арбаад тонно шэниисэ таряа тушаадаг Рубцовско комбинадта эльгээбэ. Тогульска, Кытмановска, Целиннэ ба Алтайн бусад районуудай таряашад шэнэ ургасаяа тушаажа эхилбэ.

ХОЁРДОХЕО ХАДАНА

ОРДЖОНИКИДЗЕ. (ТАСС-ай корр. Т. Ефимцев). Хойто Осетиин ажахынууд орооһон болгогдохо кукурузаяа нёдондо жэлэйхиһээ гурбан долоон хоногоор урид хуряажа захалба. Терскэ голой колхоз, совхозуудай механизаторнууд комбайнуудаа түрүүлэн талмайнууд дээрээ гаргаа. Эндэ үндэр баян ургаса ургуулагдаа: кукурузашад уһалууриин газар дээрэ нэгэ эрьесэ хэхэдээ, 60 хүрэтэр центнер, эрхим түрүү звенонууд үшөө ехэ — гектар бүхэнһөө 75 центнер буурсаг хуряана.

ЯХАДАЙ ХАРТААБХА

ЯКУТСК. (ТАСС-ай корр.). Яхадай түбэй районуудта эртын хартаабха урдынхиһаа хоёр долоон хоногоор урид малтажа эхилбэ. Түрүүшын ургаса Байгал-Амарай түмэр замай баруун участогай барилгашадта эльгээхээр хараална.

Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ холын Хойто республикын полинууд дээрэ «хоёрдохи хилээмэнэй» үндэр баян ургаса ургуулагдаа. Зарим участогуудһаа гектарай 150 центнер хартаабха малтагдана. 6 мянга гаран гектарһаа гэхэ гү, али нёдондо жэлэйхиһээ һураггүй ехэ галмай дээрэһээ хартаабха абтаха юм. 25 мянган тонно гэхэ гү, али нёдондо жэлэйхиһээ 1,5 дахин ехэ ургаса гүрэндэ худалдахые хараална.

ТАРЯА ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР...

ХАШУРИ (Грузиин ССР). (ТАСС-ай корр. Р. Ахпателов). Грузиин хада уулануудта орооһо таряа хадалга дүүрэжэ байна. Сагай улаарилай таарамжагүй байгаашье һаань, яһала һайн ургаса ургуулагдаа. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 30 центнер орооһон абтана. Нютагай «Арагви» сортын шэниисэ 50 центнер хүрэтэр ургаса үгэнэ. КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ Хашурска районой ажахынууд түсэблэгдэһэнһөө хоёр дахин ехэ орооһо гүрэндэ худалдахые шиидэ.

ЭРТЫН ОРООҺОТО УРГАМАЛНУУД ХУРЯАГДАБА

КАЗАНЬ. (ТАСС-ай корр. М. Куклин). Татарай тарлашад 2,3 миллион гектар талмай дээрэһээ эртын орооһото ургамалнуудые хадаад, сохижо дүүргэбэ. Хара таряан, шэниисэ, горох, ешмээн, обёос нёдондо жэлэйхиһээ 3 долоон хоногоор урид хуряагдаа. Оройн ургамалнууд — просо, гэршүүхэ хадагдажа байна. Ургасаяа хуряаһанайнгаа һүүлээр механизаторнууд намарай паар хахалха юм. Хабарай тарилгын хэгдэхэ 900 мянга гаран гектар талмай элдүүрилэгдээ.

ХОТО ГОРОДУУДТА ЭЛЬГЭЭГДЭНЭ

КАЛУГА. (ТАСС-ай корр. Н. Александров). Областиин хүдөөгэй кооператорнууд промышленна түбүүдтэ хартаабха эльгээхэ түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэбэ. 27 мянган тонно гэхэ гү, али нёдондо жэлэйхиһээ хоёрһоо үлүү дахин ехэ хартаабха Москва, Тюмень, Магадан, Якутск, Волгоград, Краснодар ба бусад хотонуудта эльгээгдээ.

ШУБУУНАЙ ФАБРИКА БАРИГДАХАНЬ

ЭЛИСТЭ. (ТАСС-ай корр.). Республика доторхи шубуунай түрүүшын фабрика Хальмагай ниислэл хотоһоо хэдэн арбаад километртэ баригдажа эхилбэ.

Шубуунай фабрикын үйлэдбэриин бүхы таһалганууд хабсаргагдамал түмэр-бетоноор хэгдэхэ юм. Предприятиин түрүүшын ээлжээе ерэхэ жэлдэ ашаглалгада оруулхые барилгашад хараална.

Эндэ 200 мянган эхэ тахяа байлгагдаха юм. Тэрэнэй ашаглалгада үгтэхэдэнь, тус фабрика жэл бүхэндэ 30 миллион үндэгэ республикын магазинуудта эльгээхэ байна.

ЧИРКЕЙН ГЭС-эй ЭЛШЭ ХҮСЭН

МАХАЧКАЛА. (ТАСС-ай корр. В. Ратенков). Нёдондо жэлэй һүүл багта ашаглалгада зорюулагдаһан Чиркейскэ ГЭС-эй түрүүшын гидротурбина 300-дахи миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилбэ. Тэрэнэй 6 миллиониинь түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэгдэн абтаа.

Чиркейн гидро-барилгашад хоёрдохи агрегадыень сентябрь һарада хабсаргажа дүүргэхэ юм.

ДОНЕЦКДЭХИ ШЭНЭ АЭРОВОКЗАЛ

ДОНЕЦК. (ТАСС-ай корр. А. Тертычный). Агаарай флодой һайндэртэ шахтёрнуудай ниислэл хото эрхим бэлэг абаба — шэнэ аэровокзал эндэ нээгдээ.

Гурбан дабхар байшан соо хүн зоной амарха газар, ресторан бии юм. Пилодуудай таһалга болбосон һайнаар түхеэрэгдэнхэй.

ХҮГЖЭМЭЙ ШЭНЭ БАЙШАН

ЙОШКАР-ОЛА. (ТАСС-ай корр.). П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүүгэдэй хүгжэмэй һургуулиин шэнэ байшангые гүрэнэй комисси тушаажа абаба. Гоё һайхан мрамораар шэмэглэгдэһэн гурбан дабхар энэ байшан Йошкар-Олагай түбэй үйлсэнүүдэй нэгые — Пушкинай нэрэмжэтэ үйлсые шэмэглэхэ байна.

Сентябриин 1-дэ 600 хүбүүд, басагад уужам һаруул классуудта орожо, фортепиано, скрипкэ, виолончель, баян дээрэ наадажа хоорой искусствада һуража захалха байна.

ЗВЕНЬЕВОЙ АРГААР ХҮДЭЛҺЭНЭЙ АША ҮРЭ

Манай ажахыда 1973 онһоо таряалан дээрэхи хүдэлмэри звеньевой гуримаар эмхидхэгдэдэг болонхой. Орооһото ургамалнуудые ургуулха талаар 5 звено байгуулагданхай. Тэдэнэй тус бүхэндэ 710—1500 гектар хахалагдадаг газар, 6—12 трактор, 6—7 комбайн, мүн хүрьһэ элдүүрилдэг машинанууд даалгагданхай.

Жэлэй эхиндэ звено бүхэндэ ажахын тоосооной үйлэдбэриин даабари үгтэнэ, ургамал бүхэниие тарижа ургуулха талаар технологическа карта зохёогдоно, тэрэнэй ёһоор центнер продукци бүхэнэй түлөө үгтэхэ ажалай түлөөһэн тодорхойлогдоно. Тиихэдэ урда жэлдэнь туйлагдаһан дүнгүүд, үйлэдбэрилэгдэһэн продукциин хэмжээн, тэрэнэй шанар хараада абтана. Энэ хадаа ургаса дээшэлүүлхэ хэрэгтэ механизаторнуудые зоригжуулна. звеногой гэшүүн бүхэн хэһэн ажалайнгаа аша үрэ ехэ болгохые оролдоно бшуу.

Звеное дүршэлтэй, ажалдаа абьяас ехэтэй хүн хүтэлбэрилнэ. Тэрэ хүдэлмэриингөө шанарые шалгана. Хэгдэһэн ажалайнгаа хэмжээгээр, гаргашын лимидээр түсэбтэ даабаринуудайнгаа хэр һайн дүүргэгдэжэ байһые хинан шалгаха уялгатай.

Звеногой гэшүүдые ажалаар хангахын, техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахын тула орооһото ургамалнуудые тариха, харууһалха, ургасыень хуряахаһаа гадна, тэдэнэртэ ондоо даабаринууд үгтэнэ. Коллектив бүхэн ажалаа мэргэжэлтэдэй заабари зүбшэлэй ёһоор ябуулдаг, ажахын тоосооной даабаринуудые дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллана. Орооһо таряа ургуулха хүдэлмэриие звеньевой гуримаар эмхидхэхэдэ продукциин өөрынь үнэ эли бодо хямдараа гэжэ хоёр жэлэй дүн харуулба.

Хэрбээ отделенинүүдэй үйлэдбэриин дүн гаргажа сасуулбал, ажалаа һайнаар эмхидхэһэн ажалдаа харюусалгатайгаар хандаһан коллективүүд урдаа табиһан зорилгонуудаа дүүргэнэ, орооһоой үнэ сэн доошолуулжа, гаргашыень бага болгоно. Жэшээнь, нэгэдэхи отделенидэ орооһоной центнер бүхэнэй өөрынь үнэ сэн, (сэхэ гаргашаар) 1 түхэриг 10 мүнгөөр хямдаржа, 6 түхэриг 36 мүнгэтэ болоо. Харин дүрбэдэхи отделенидэ 6 түхэриг 7ɜмүнгэтэ болоо. Нэгэдэхи отделенидэ гектар бүхэндэ хэгдэһэн гаргашань 67 түхэриг 03 мүнгэтэ, дүрбэдэхи отделенидэ—61 түхэриг 88 мүнгэтэ болоо. Тиихэдэ гектар бүриһөө абтаһан продукцида нэгэдэхи отделенидэ 79 түхэриг 80 мүнгэнэй, дүрбэдэхи отделенидэ—66 түхэриг 24 мүнгэнэй гэхэ гү, али 1 түхэригэй гаргашада нэгэдэхи отделенидэ 1 түхэриг 18 мүнгэнэй, дүрбэдэхи отделенидэ 1 түхэриг 0,7 мүнгэнэй продукци үйлэдбэрилэгдөө.

Тиихэ зуураа ажалай бүтээсэ нэгэдэхи отделенидэ 1,7 дахин, дүрбэдэхи отделенидэ 1,3 дахин дээшэлээ. Механизаторнууд звеньевой гуримаар хүдэлхэдөө ажалаа һайн шанартайгаар бүтээхэ гэжэ оролдоно. Юундэб гэхэдэ, ажалайнь һүүлшынь дүн — хуряаһан ургасань тэдэнэртэ хэрэгтэй байна ха юм. Звеногой гэшүүн бүхэн коллективэйнгээ урда үнэн сэхэ байха, ажалдаа, техникэдээ нарин нягтаар хандаха эрилтэ табиха дүүрэн эрхэтэй. Гансал энээн дээрэһээ хабарай тарилгын, намарай ургаса хуряалгын бүхы хүдэлмэри һайн шанартайгаар, агротехническэ эгээн зохид болзорто үнгэргэгдэдэг болоо.

Механизаторнууд хэһэн ажалайнгаа түлөө оролдоно, тиимэ... хозой мэргэжэлтэд хү... лэгшэдэй ерэхые хүлээ... гүй, өөһэдынгөө ... соо ажалайнгаа дутагд... ниие элирхэйлэн ... Жэшээлхэдэ, энэ хабар... рилгын үедэ Харбяа... отделениин И. Д. ... звенодо залуу механиза... дай гэмээр тарилгын ху... муугаар хэгдэжэ эхилэ... гаа. Энэ звеногой гэшү... дары иимэ байдалаа ... лэн хэлсээ. Шанарай ... тэмсэл хоёрдохи, ... отделенинүүдтэ мэдэрэг...

Гэхэтэй хамта, ... гурим нэбтэрүүлэгд... тэды дутагдалнууд бии... Түлишэ-тоһодолгын ... нүүдээр, запчастьнуудаа... сэд хангагдаагүй ... тракторнууд саг үргэлж... тана, тракторна бригада... нонуудта түлишэ-тоһон... хэрэгсэлнүүдэй бүридха... гуримшуулагданагүй.

Гэхын хажуугаар, ... нөө жэл тракторнуудые ... аргаар — тойрон ябаж... шоор хангажа эхил... Энэ гурим хабарай ... үедэ һайн нүлөөтэй ... Совхозой хоёрдохи, ... отделенинүүдтэ хабарай ... га тон эмхитэйгээр, ... болзорто, һайн шанар... үнгэргэгдөө.

Үшөө нэгэ һайн ... тэмдэглэхэ гээ һаа, ... хэндэ мастер-заһабари... бии байна. Тэдэнэр саг ... техническэ туһаламжа ... нэ,запчастьнуудые сэхэ ... дээрэ абаашана.

Звенонуудта ажалай ... һэн продукциин шанар... жээ хараада абалсан, ... шангай гуримаар үгтэнэ... ное даагшада хүтэлб... нэйнь түлөө һарадаа ... гын салингайнь 15 ... хэмжээтэй нэмэлтэ ... Мүнөө байһан гуримай ... звенодо ургаса хуряалг... нэмэлтэ түлөөһэн үгтэнэ... ряалангтай ажалай дүү... мүн хуряаһан ургасаяа ... һанайнь һүүлдэ урид ... доһон түлбэриин ёһоор ... тоосоон звенотой хэгдэ... бэриин ёһоор звеново ... тоологдоһон мүнгэнһөө ... ажалайнь түлөө абаһан ... ниинь хороогдоно. Үлэһэ... гэниинь бүхы механизато... та (саг зуураар хүдэлһэ... нүүдынь оруулалсаад) ... мэтээр хубаагдажа ... Ажалай журам эбдэһэн, ... һаа хожомдоһон, ... оройдоошье ерээгүй гэх... али һогтуугаар ерэһэн ... тэ энэ гуримай ёһоор кол... ниитын зэмэ амсуулха, ... гэбэл, үшөө шанга хэмжэ... хыень ажахын хүтэлбэ... шадэй урда гүйлтэ табих... шье гэбэл, нэмэлтэ түл... ень хаһаха эрхэтэй.

Совхозой директор 1975... Екатерина Ивановна ... вагай толгойлдог огород... ургуулдаг звеное (8—1... ажалайнь түлөөһэ нар... гуримаар үгэлгэдэ оруу...

Р. ЗВЕРЕВ,
Саянгай совхозой ахалагша экономист.

Түнхэн.

Москвагай «Москабель» заводой продукциие манай орон дотор, мүн хилын саанахи 40 гаран орондо хэрэглэдэг.

Предприятиин коллектив долоон һарын түсэбһөө гадуур хэдэн миллион түхэригэй продукци худалдаһан байна. Мүнөө заводто КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэһэн мүрысөөн дэлгэрэнхэй. Жэлэйнгээ даабарые декабриин 27 болотор дүүргэхэ, юһэдэхи табан жэлэй даабарһаа гадуур хэдэн арбаад миллион түхэригэй продукци худалдаха гэжэ коллектив шиидэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: утаһанда шаажан шудхадаг шэнэ цех.

ТАСС-ай фотохронико.

АЖАЛАЙ ДҮРШЭЛ ОЛГОХО АРГА

Эдир үетэнние хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ манай партн, правительство айхабтар ехэ анхарал хандуулна. Тиимэһээ жэл бүхэндэ студентнэрэй барилгын отрядууд, һурагшадай үйлэдбэрнин бригаданууд эмхидхэгдэжэ, барилгын эмхинүүдтэ, ажахынуудта ехэхэн туһа хүргэдэг байха юм. Жэшээлхэдэ, ажалай семестрэй үеда студентнэр ехэ барилгануудые бодхооно.

Һурагшадай үйлэдбэриин бригадануудые эмхидхэхэ хэрэг манай республика дотор заншал болоо. Һурагшад зунайнгаа амаралтын үедэ үйлэдбэриин бригадануудай бүридхэлдэ орожо, түрэл ажахыдаа туһална, ажалай дүй дүршэл абана.

Зэдын аймагай олонхи һургуулинууд амаралтын ба ажалай лагерьнуудые олоор эмхидхээ. Мүн ажахынууд энэ хэрэгтэнь туһалһан байха юм.

Зэдын аймагай һурагшадай үйлэдбэриин зарим бригадануудай ажал хүдэлмэри, дүй дүршэл, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй һанал бодолнууд тухай уншахыетнай, хүндэтэ уншагшад, эдэ материалнуудые танай анхаралда табинабди.

НАЙДАМТАЙ ХАЛААН

һурагшадые ажалда дурагүйгөөр хүмүүжүүлхэ тухай ...удал гансашье түрэлхид... хамаатай бэшэ, һур...улинуудай, өлониитын ...адалсаха, шиидхэлсэ... хэрэг гэжэ зүб тоо...додог. Хүн бүхэниие ...да эрдэмтэй болгохо ту... тогтоол хадаа залуу үе... — һурагшадта поли...ническэ мэдэрэл, ажалай ...үмүүжүүлгэ болон ерээ...гөө мэргэжэлые шэлэн ...о хэрэгтэнь туһалха гэ... зорилготой. Тиимэ ...һаа һурагшадые — ма...эрээдүйн халаан, ком...изм байгуулагшадые үе ...й эрилтэнүүдтэй зохил...дан, эрдэм номдо һур...нгаа хажуугаар ажал ...лмэридэ дадхааха гээшэ

...үмүүжүүлгын гол зорилго...дай нэгэн болоно. Һураг...ые ажалда хабаадал...ха арга нүхэсэлнүүдэй ...н — үйлэдбэриин бригадануудые эмхидхэлгэ мүн. ...э бригадануудые эмхид...э хадаа ажалда комму...ээр һурагшадай хандалсхэл гаргажа һураха, ...ажахын мэргэжэлые танижа абаха, элдэб ...он аргануудые бодом... ухаалан зохёохы ...хи гаргаха дуратай бо... хэрэгтэ туһална.

...най аймаг соо 10 дун... найман жэлэй һургуу...удта хамта дээрээ 813 ...шадай хабаадалгатай ...й амаралтын ба ажалай ...ьнууд нээгдээ юм. Эдэ ...ьнуудта байһан һураг...сэбэр агаарта сэнгэли... амархынгаа хажуугаар ... хүдэлмэри хэжэ, бэе ...бадаа, тэнхээ тамираа ...адхана.

...аралтын болон ажалай ...ьнуудта гараһан һураг... хамта дээрээ 263 гек...дээрэ куузику уһалха, ...аг ногоонһоонь сэбэрлэ...м. Энэ хүдэлмэрине үни ...юд, харууһалһан куузи...ургамалаа һайнаар ур...на байна. Энээнһээ ...а амаралтын болон ажа... лагерьта байһан һураг... хамта дээрээ хони хай...аа. Торинн, Алцагай дун... һургуулинуудай һураг...эдэбхитэй һайнаар, бү... ехэтэйгээр ажаллаа ... хэлэхэ хэрэгтэй. Эндэ... һургуулинуудай багша... директорнууд Торинн совхо... хүтэлбэрилэгшэдтэй хэл...баталаад, ажаллажа эхи...юм. Совхозой дирекци, ...ком өөрынгөө талаһаа ...гшадай амаралтын, ажа... лагерь эмхидхэлсэхын ... ехэ оролдолго гаргаа. ...онь, Торинн дунда ...уулиин 9—10-дахи клас... һурагшадай амарха ...рие Зэдэ голой эрьедэ...жэлэн һайхан сэнгэлиг ...рта нээгээ. Лагериин ...а хүрэтэр электрын га... утаһа татаһан, уһа бо... эдеэ хоол, бусад хэрэг...тудээ шэрэхэ автомаши... ...ожо үгөө юм. Һурагшад ... өөһэдын спортивна ...ай түхеэрэнхэй. Лагерь... холо бэшэ таригдаһан ...ектар куузикугай хойно... харууһалхаһаа гадна, ... бүлэг хүбүүд, басагад ... хайшалалганда эдэбхи...ээр хабаадалсаа.

...Алцагай дунда һургуулиин ...агша классуудай һураг... түрүүшээр 9-дэхи «б» ...ссай 30 хүбүүд, басагад ...гайнгаа үзэсхэлэн гоё ...арта «Аянга» гэжэ ажа... ба амаралтын лагерьта ...ин 20-һоо амаржа эхил... байгаа. Тэдэнэр ама...лтынгаа хажуугаар таряа... буртаг ногоо түүһэн, ...ээрнь хони хайшалалган... хабаадаһан байна. Хони ...шалалгын эхилэмсээр ... 8-дахи классайхид ерэ... хоёр халаанда ажаллаа. ...ээр ерэхэ жэлдэ эрхим ...ашад болоод байха.

Алцагай сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, отсекретарь Доржо Жабанович секретарь Доржо Шабанович Дагбаев, отделение эрхилэгшэ Николай Артемович Татарников гэгшэд нёдондо жэлдэ амаралтын ба ажалай лагерь эмхидхэһэн юм.

Петропавловкын дунда һургуулиин һурагшанар мүн лэ олоороо, гурбан бүлэг боложо, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой куузику ургуулжа байна. Эндэ дурдагдаһан гурбан һургуулинуудай һурагшад гурба удаа ажалай ба амаралтын лагерьта гараха.

Дэрэстэйн, Гэгээтын, Ингагатын дунда һургуулинууд иимэ лагерьта нэгэл сезон соо хүүгэдые абаашаа. Тэдэнэй байһан газар, түхеэрэлгэ бэлэдхэлгынгээ талаар муушаг байгаа. Белоозерскын, Бургалтайн дунда, Петропавловкын 8 жэлэй һургуулинууд хүүгэдэй амаралтын ба ажалай лагерь түхеэрхэ талаар ехэ удаарһан байха юм. Эдэ һургуулинуудай директорнүүд А. И. Хомутова, В. Г. Силецкий, И. Г. Самбуев гэгшэд һурагшадайнгаа амарха, ажал хэхэ сагые хожомдуулаа.

Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, жэшээнь, Оёорой совхозой директор Филиппов С. М., «Заречный» совхозой — Иванов В. И., «Мир» колхозой түрүүлэгшэ Чойдонов С. Г., XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Мадагуев Л. С. гэгшэд һурагшадай амаралтын ба ажалай лагерь эмхидхэлгэдэ һаналаа табяагүй. Хүүгэдэй байха газар, гэр байра түхеэрэлгэ шэлэн олохо, лагерьнуудые хангаха хэмжээнүүд тухай бодомжолоогүй, тингэжэ ехэ гэдэргэ татаһан байна. Тиихэдэ эдэ ажахынуудта һурагшадай — залуу үетэнэй гараар — куузику ургуулга, хони хайшалалга хэгдэдэг байха юм. Зунайнгаа амаралтын үедэ һурагшадай хабаадалсадаггүй ажал хүдөөдэ байдаггүй гээшэ. Малшадай, хонишодой хүүгэд эжы, абынгаа үбһэ бэлэдхэлгэдэ хабаадалсахадань, мал, хонидые адуулалсадаг, эгээл шухала халаанай хүнүүд болодог шуу. Тиимэһээ хүүгэдэй амаралта ба ажалай сагые зүбөөр эмхидхэлгэ шухалын шухалада тоологдохо зэргэтэй.

Һурагшадай үйлэдбэриин бригадануудые эмхидхэлгэ өөрынгөө аша үрэтэй байһаниие гэршэлээ. Иимэ бригаданудай ашаар аймаг дотор тон ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ ха юм. Энэ жэл дунда, найман жэлэй 4 һургуулинуудта 224 хүүгэдэй хабаадалгатай тусгаар хүдөө ажахын үйлэдбэриин бригаданууд эмхидхэгдээ. Эдэнэй олонхинь лагериин түхэлтэйгөөр байрлаха, ажаллаха юм. Үшөө 200 гаран хүүгэд һургуулинуудайнгаа заһабарилгада хабаадалсаха байна. Тэжээл бэлэдхэлгын үедэ һурагшадые нэгэ доронь эмхидхэхэ арга олдодоггүй дээрэһээнь, звенонуудта хубаарилан гаргагдана. Иигэжэ 774 һурагшанар хүдэлхэ. Мүнөө витаминтай ногооной гурил бэлэдхэнэ, үбһэ хуряалгада хабаадалсана.

СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын коллеги ба СССР-эй Гэгээрэлэй министерствын 1969 оной февралиин 26-да хамта гаргаһан тогтоолой ёһоор, колхозууд ба совхозууд һурагшадай бригаданuудта газар, хэрэгтэй техникыень үгэхэ, мэргэжэлтэдые хабаадуулалсаха зэргэтэй. Теэд, тиимэ юумэн аймаг доторнай хомор. Сагзуура ажалладаг бригаданууд болошоно. Жэшээнь, «Заречный» совхоз һурагшадай харууһанда үгтэһэн куузикуе хорото шумуулнуудһаа аршалангүй, агротехническэ харууһа хэнгүй орхижорхёод, дууһан үгы хэжэрхёо. Эндэ агрономой туһаламжын хэрэгтэй байһан элитэ.

Тобшохоноор хэлэхэ болоо һаа, манай ерээдүйн халаан — залуу үетэнние ажалда дадхааҗа, тэсэмгэй, бүхэриг, һанаамгай, ухаалиг хүдэлмэришэн болгохо хэрэгые һургуулиин богоһо алхаһанһаань хойшо эхилхэ шухала. «Хүн болохо багаһаа...» гэдэг арадай сэсэн мэргэн үгэ эндэ таарана. Мүнөө эрдэм ухаанай орьёлжо, оньһон техникын хүгжэжэ байһан үедэ даб дээрэ орёо бэшэ техникэ шудалан танюулха, тэрээндэ дурлуулха шухала ха юм. Зунай амаралтынгаа үедэ ахалагша классуудай һурагшад (ажалай ба амаралтын лагерьташье байхадаа, үйлэдбэриин бригададашье гарахадаа) өөһэдөө трактор жолоодожо шадаха һаа, тон ехэ юумэ хэхэ байна.

Дунда һургуули бүхэндэ машина шудалалгын кабинедүүдые түхеэрхэ гэжэ һургуулинуудай дирекци, колхозуудай правлени, совхозуудай дирекци, аймоно 1974 оной мартын 19-дэ болоһон партиин райкомой пленумэй тогтоолоор уялгалагдаа. Колхоз, совхозууднай 1974 ондо һургуулинуудта 7 трактор, 1975 ондо 8 трактор үгэхэ ёһотой аад, даб дээрээ нэгыешье үгөөгүй байна.

Уланай, Михайловкын, Кабанскын, Гүндын, Мухар-Шэбэрэй дунда һургуулинуудай коллективүүдэй республикын дунда һургуулинуудай багшанарта хандаһан хандалгатай аймагай бүхы багшанар танилсажа, һургуули бүхэн өөһэдынгөө хэхэ хүдэлмэриин хэмжээ тодорхойлжо, социалис уялгануудые абаһан юм. Тэрэ хандалгые дэмжэн, Торинн дунда һургуулиин багшанарай коллектив социалис мүрысөө эмхидхэһэн юм. Тэдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ байна гэжэ дээрэ дурдаа һэм. Энэ социалис уялгануудыень партиин райкомой бюро һайшаан дэмжээд, аймаг дотор һурагшадай үйлэдбэриин бригаданудые, амаралтын ба ажалай лагерьнуудые эмхидхэхэ тухай тодорхой тогтоол абаһан байха юм.

Һурагшадые ажалда дүршүүлэн һургаха тухай тусгаар асуудалые ажалшадай депутадуудай Зэдын аймагай Соведэй нэгэдэхи сесси зүбшэн хэлсээ. Эндэ мүн лэ депутадууд ерээдүйнгөө халаан — хүүгэдые үйлэдбэриин бригаданудые эмхидхэн, ажалда дадхааха, ажал хүдэлмэриин орёо оньһые танюулха тухай хэлсэһэн байна. Һургуулинуудай дирекцинүүдтэ материальна туһаламжа хүргэхэ, машиноведениин болон ажалда һургаха мэргэжэлтэй багшанарые олошоруулха тухай эрилтэнүүд табигдаа.

Аймагай тарян, мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй, механизаторнуудай хоорондо дэлгэрдэг социалис мүрысөөнэй гуримууд соо һурагшадай үйлэдбэриин бригаданудай мүрысэхэ гурим табигдадаг юм.

Аймагай һургуулинуудай ахалагша классуудай һурагшадай 70 гаран процентнь зунайнгаа амаралтын үедэ ажал хэжэ үнгэргэдэг байна. Тиимэһээ тэдэниие зүбөөр хүтэлбэрилхэ шухала байдаг. Ажалай ба амаралтын лагерьнуудые эмхидхэлгэ хадаа эгээл һайн арга гэжэ мэдэрэгдээ. Энэ жэлдэ аймагай хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой путевкануудаар 465 хүүгэд иимэ лагерьнуудта гараа. Тэдэнэй гараар хэдэн арбаад мянган хонид хайшалагдаһан, хэдэн зуугаад гектар куузикугай хойноһоо харууһалагдаһан байна. Мүнөө һурагшад тэжээл бэлэдхэлгэдэ хам оролсоод, һайнаар ажаллажа байна. Эдэнэр манай найдамтай халаан мүн.

В. ТРОФИМОВ,
КПСС-эй Зэдын райкомой секретарь.

ҺАНАА АМАР БОЛООБ

Манай Алцагай отделени совхоз соогоо эгээ холын. Хүдэлмэришэдөөршье үсөөн юм. Отделенимнай Алцаг, Армаг гэжэ хоёр тосхоной ажаһуугшадһаа бүридэнэ. Газар тарялангай, мал ажалай һалбаринуудые эрхилдэгбди. Үбэлдөө хурьга абалсаха, хабартаа халаанай механизаторнууд, сеялкэшэд, зундаа ургасын хойноһоо харууһалха, хони хайшалха хүнүүд дуталдажа жэл бүри ядардаг байгаабди. Теэд, хажуудаа байһан, өөһэдынгөө халаан — хүүгэдээ ажалда дадхааха гэжэ оролдодоггүй байһамнай гэмшэлтэй. Хүүгэдые ажалда хабаадуулхада, эмхидхэл, гуримгүйгөөр, дайралдаһан лэ ажалда гаргахадаа, тэдэнэй хэһэн юумые һайнаар бүридхэдэгшьегүй, хүсэд сэгнэдэгшьегүй байгаа хабди.

Мүнөө тад ондоо болоо. Һурагшадай амаралтын ба ажалай лагерь эмхидхэхэ тухай нёдондо жэл дууламсаараа, түрүүшын туршалга хээ бэлэй. Тэндэ амарһан хүүгэдые эмхидхэн, тарялангай буртаг ногоо арилгаха, куузику дээрэ харууһа хэхэ, хони хайшалалганда хабаадуулхада тон бэлэн байгаа һэн.

Энэ жэл Бэлшэр гэжэ газарта ахалагша классуудай һурагшад лагерь түхеэрхэ дурадхал оруулаа. Тэндэ ногоон талмай, горхон, набшаһата модонууд, хоёр талаарнь хада ууланууд — үзэсхэлэн гоё газар юм. Хүүгэдэй байха хоёр байратай гэр түхеэрээд, басагад хүбүүдые илган байлгаабди. Һурагшанар амарха сагаа зүбөөр хэрэглэжэ, спортивна нааданyyдые эмхидхэдэг, дуу, хатар, хүгжэм таһардаггүй. Амаралтын хажуугаар ажал хэхэ сагтаа ээлжэлээд ажалда гарадаг байна. Дүтын малшадта хүрэжэ концерт наада табиһан, ханын һонинуудые — «Дайшалхы хуудаһа», «Манай түрүүшүүл», «Халаахай» гэжэ хуудаһануудые гаргаа.

Ахалагша — 9-дэхи, 8-дахи классуудай һурагшад Бэлшэрэйнгээ «Аялга» лагерьта байхадаа, тарянай буртаг үбһэ 273 гектар дээрэһээ сэбэрлээ. Хонидой хуушан байра задалжа, шэнэ байрын һуури бэлдээ. Хони хайшалалган дээрэ 4 мянган толгой хони хайшалһан байна. Һүүлээрнь тарянай склад дээрэ 90 дүрбэлжэн метр талмай цементээр хушаа. Иимэ хэмжээнэй хүдэлмэрие 9-дэхи классуудай һурагшад хээ. Хэрбээ энээндэ хүдэлмэришэдые табиха болоо һаа, хүнүүд хүртэхэгүй, нилээд унжагайрха һэн. Лагериин хүтэлбэрилэгшэ Цырен-Доржо Гармаевич Доржиев, хүмүүжүүлэгшэ Нина Банеева гэгшэд хүүгэдые саг болзортонь амаруулаад, амтатай хоолоор эдеэлүүлхэ, аяншалгада гаргаха, ажалда хабаадуулха шанга гурим баримталжа шадаа. Тиимэһээ хони хайшалалганда хоёр халаанда хүүгэд таһалгаряагүй ажаллаа.

Юһэдэхи классай һурагша Валерий Лубсанов найман үдэр соо 433 хони, Люба Бехтиморова — 300, Дугар Лубсанов 250 толгой хайшалһан байна. Мүн Олег Добчинов, Дымит Содномова болон бусад түрүүшынхеэ хони хайшалжа эхилбэшье, һайн дүнгүүдые харуулаа.

Хүүгэд 24 хоногой туршада амаралтын ба ажалай лагерьта байхадаа, хэһэн ажалайнгаа түлөө 50—70 түхэриг хүрэтэр салин абаха юм. Амтатай хоол ахалагша нүхэрэйнгөө харууһан доро сүүдхэдэ 4 дахин өөһэдөө бэлдэжэ эдидэг. Энээнһээ гадна хүүгэдэй ажалай ба амаралтын лагерь эмхидхэхэдэ, түрэлхидтэ ехэ зохид болоно. Хүүгэд нэгэ доро, эмхитэйгээр, ахалагша нүхэдэй харууһан доро ябана ха юм. Дураараа, хайша хэрэгээр, аша үрэ үгыгөөр зайгуултаха ябадал үгы.

Мүнөө тэжээл бэлэдхэлгын хаһада һургуулиин хүүгэд бултадаа хабаадалсадаг лэ зангаараа хабаадалсана. Отделениимнай һаалиин 2 фермын үнеэдтэ үбэлдөө үгтэхэ шэмэтэ тэжээл — силос, сенаж, хурьгад болон тугалнуудта эдюулхэ витаминтай ногооной гурил һурагшадай гараар лэ ехэнхидээ хэгдэнэ. Армагта хүдэлдэг АВМ-дэ татагдажа байгаа зуу гаран центнер ногооной гурил һурагшадай хүсөөр хэгдэнэ. Механизаторнууд ажалыень шалгажа, ударидажа байдаг.

Зунай сагта һурагшадай ажалай ба амаралтын лагерь эмхидхэхэ гээшэ тон һайн хэрэг гэжэ ойлгожо абаабди. Юуб гэбэл, зундаа яаралаар хэгдэдэг шухала ажалда — хони хайшалалган, куузику харууһалга гү, али ондоошье ажалай гарахада хүдэлмэришэдые бэдэржэ ябалтагүй, лагерьта ерэжэ хүтэлбэрилэгшэдтэйнь хөөрэлдөөд, хүүгэдтэ ойлгуулан үгэхэдэ: «Бидэ бэлэн» гэһэн лэ харюу абахаш.

Саашадаа жэл бүри һурагшадай ажалай ба амаралтын лагерь эмхидхэжэ, тэжээл бэлэдхэлгын эхилтэр хүүгэдээ һайнаар амаруулаад, һургуулиин хэшээлнүүдэй эхилтэр ажахынгаа алишье һалбарида үйлэдбэриин бригаданудые эмхидхэхэдэ зохид байха. Зүгөөр хүүгэдэй ажалые зүбөөр эмхидхэжэ, һургаал заабари үгэжэ, материальна болон моральна талаарнь урмашуулжа байхада, манай халаан — хүүгэд «хадые урбуулхаар» хүнүүд болохол!

Н. ТУГАРИНОВ,
Торинн совхозой Алцагай отделениие эрхилэгшэ.

Ажал хэхэдэ урматай.

Д. АЮШЕЕВЭЙ фото.

ГОРНЫН ДОХЁОГООР

РЕПОРТАЖ

— Пионернүүдэй лагерь гэнэ гүт?

— Энээхэн зайн галай утаһа татаһан бахананyyдые дахаад ябатартнай, улаан туг намилзаха, — гэжэ Тори тосхондо хүнүүд хэлэнэ.

Тосхонһоо холо бэшэ, Зэдэ голой тохой дээрэ мойһон, бургааһан, уляаһан модонуудай ургаһан тужын соорхойн ногоон талмайн дунда үнгэ бүриин майхангууд жэрылдэнэ. Үндэр модоной үзүүртэ лагериин улаан туг намилзана. Горнын дохёогоор хүбүүд, басагад майхангууд сооһоо гаража, жагсаалда зогсоодхино.

Хүхюу энеэдэн, наадан замханагүй. Иигэжэ Торинн дунда һургуулиин һурагшадай амаралтын ба ажалай «Чайка» гэжэ нэрэтэй лагериин үдэр эхилнэ. Майханта хотоёо үхибүүд хүреэлэн шулуун гудамжануудые зурылгаа. Лагериингаа нэрэ — сахали шубуунай дүрсые ногоон хибэс талмайн дунда шулуугаар хэжэ, сагаанаар буданхай. Хүүгэдэй хубсаһануудташье иимэ дүрсэнүүд зурагданхай.

Үглөөнэйнгөө хоол эдиһэнэй удаа бага зэргэ амараад, үдэрэйнгөө түсэбые лаблана, батална. Үглөөнэй һэрюундэ куузикугай талмай ошохо бүлэг илгарна. Ондоо ажал хэхэ үхибүүд лагерьта үгтэһэн автомобильда һууна. Горнын дохёо — марш зэдэлнэ...

Лагерьтаа үлөөшэдтэ хэхэ юумэн ехэ. Майхангууд соо гуримшуулха, үдын хоол бэлдэхээ оролдоно. Нэгэ доро 30 һурагшадай амарха лагерь ехэ зохидхоноор түхеэрэгдэһэн байна. Совхозой дирекци, профсоюзай хүдэлмэрилэгшэдэй комитет лагериие зайн галаар хангаха оролдолго гаргаа. Хүбүүд баханын нүхэнүүдые өөһэдөө малтаа юм. Эндэ хоёр удаа 30—30 үхибүүд 24 хоногой туршада амарна.

Аймаг дотор хүүгэдэй үйлэдбэриин бригаданууд эмхидхэгдэжэ, залуу үетэнние ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ нэгэ арга хэрэглэгдэдэг байһан һаа, амаралтын ба ажалай лагерьнуудта гаргажа амаруулан, ажаллуулха үшөө һайн арга дэлгэржэ эхилбэ. Иимэ лагерьнууд ажахы бүхэндэ, дунда һургуулинуудта эмхидхэгдэбэшье, зарим тээ нэгэл сезондо байгаад лэ тарашоо, Хошоод, гурбаад ээлжээндэ (сезондо) хүүгэдые байлгаа һаа, олооршье хабаадуулха, ашагтайшье байханъ дамжаггүй һэн. Дэрэстэйн, Енхорой, Наринай, Гэгээтын һургуулинууд нэжээд халаанда ёһо дүүргээд лэ болишоо. Энэ хэрэгтэ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд һаналаа табяагүй гэжэ элирнэ.

Торинн совхозой ба Доодо-Тори, Алцагай дунда һургуулинуудай эмхидхэһэн лагерьнуудые харуулһан семинарта олон хүтэлбэрилэгшэд хабаадахадаа, үхибүүдэй амаралтые яажа эмхидхэхэ тухай һургаал абаһан байха.

Б. АЮШЕЕВ,
манай корр.

ХҮДЭЛМЭРИИН АМТА ТАНИЖА ЭХИЛЭЭ

Урда жэлнүүдтэ куузикугай ургасын хойноһоо һайнаар харууһалхын тула гэрэй эзэн эхэнэрнүүдые, хүүгэдые үдэр бүри машинаар асардаг, абаашадаг байгаабди. Мүнөө жэлдэ Оёорой найман жэлэй һургуулиин дирекцитэй хамта Уланай, Михайловкын, Кабанскын ба Мухар-Шэбэрэй дунда һургуулинуудай коллективүүдэй хандалга бэшэгтэй багшанар болон түрэлхидые танилсуулан зүбшөөд, һурагшадай амаралтын ба ажалай лагерь эмхидхэжэ эхилээ һэмди.

Бэлэн гэртэ хүүгэдые байлгажа, тэдэнэй зохид һайнаар амарха, ажаллаха арга боломжо олгогдоо. Тохойн найман жэлэй һургуулиин һурагшад куузикугай тарилга хоёрдохи жэлээ хэдэг, харууһалдаг болонхой. Энэ жэлдэ 10 гектар дээрэ куузику таряа юм. Заримыень парник соо, заримыень үрэһөөрнь ургуулна. Мүн Дээдэ-Торинн найман жэлэй һургуулиин 7—8-дахи классуудай һурагшад амаралтынгаа лагерьта байхадаа, хашаагай һургааг бэлдэһэн байха юм. Оёорой найман жэлэй һургуулиин һурагшад мүн лэ 10 гектар дээрэхи куузикугай хойноһоо һайнаар харууһалаа. Мүнөө ахалагша классайхид тэжээл бэлэдхэлгэдэ үйлэдбэриин бригаданууд боложо гараад, ажалай ба амаралтын лагерьта 5—6-дахи классуудай һурагшад ерээд, куузику харууһалжа байна. Хоёр ээлжээндэ 25-аад үхибүүд һайнаар амаржа гаранхай.

Энээнһээ гадна 20 һурагшад Оёорой отделенидэ, 15 һурагшад Дээдэ-Торидо хони хайшалалганда хабаадалсажа, бүхы дээрээ табан мянга тухай хонидой «үбэлэйнь дэгэлые» хуулаа. Хүүгэдэй ажалай ба амаралтын лагерь хойто жэлдэ һуралсалай хэшээлнүүдэй дүүрэмсээр лэ үшөө һайнаар эмхидхэжэ, хэрэгтэй бүхы юумэнүүдээрнь (спортын болон соёлой хэрэгсэлнүүдээр) хангаха ёһотойбди.

Лагерьта байһан хүүгэд эмхитэй, гуримтай, алишье сагта бэлэн байха отряд гээшэ. Малшадай урда наада концерт харуулха, уншалга үнгэргэхэ, ханын һонинуудые гаргаха эгээл шуумагай зон эдэл даа. Иимэ хүсые хэрэглэхэл хэрэгтэй.

С. БАИНОВ,
Оёорой совхозой парткомой секретарь.

«ХҮСЭЕЭ ТУРШААД ҮЗЭЕ».

Д. АЮШЕЕВЭЙ фото.

УРМАТАЙ ДАА

Манай хүбүүн басаган хоёр амаралтын ба ажалай лагерьта түрүүшын үдэрһөө гаралсаа. 24 хоногой туршада тэндэ амархадаа, ажалдашье хабаадалсаа, нара һалхинда ябажа, бүхэриг шанга бэетэй болоһондол харагдана. Тэндэнь үдэрэй 4 дахин хооллуулдаг, саг хэм соонь унтуулдаг, амаруулдаг, наадхуулдаг байгаа. Майхангууд соо сэбэр агаараар амилжа унтахадаа, бэень амардаг, хоолдо дуратай болодог шуу.

Таня басагамнай лагерьта амарха үедөө 350 хони хайшалаа. Дүүнь — Стасик хүбүүмнай нооһо зөөһэн, хони асаралсаһан байха юм. Тиигэжэ амаралтынгаа үедэ ажалда дадаа, дүршөө. Удаадахи классайнгаа номуудые, һуралсалай хэрэгсэлнүүдые өөһэдынгөө салингаар абаха болоно. Амаралтын ба ажалай лагерь эмхидхэлгэ тон зүб байна.

Т. АРЖАНОВИЧ,
түрэлхидэй нэгэн.

Ажалай забһарта гү, али һүүлээр олоороо суглараад шэнэ дуунуудые сэжэлдэхэдэ, дуулахада урматай байдаг. Тиихэдээ тон һайнаар амархаш.

Амаралтын ба ажалай лагерьта үдэшэндөө уран дуунууд ханхинана, баясхалай ирагуу хүгжэм зэдэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ дуун ханхинана.

Д. АЮШЕЕВЭЙ фото.

БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭБДИ

Манай «Аянга» лагерь хоёрдохи жэлээ хүдэлнэ. Эндэ амархада тон зохид байна. Бидэнэр һурагшад элдэб мүрысөө, урилдаа эмхидхэнэбди. Бэеэ һорилгон үглөө бүри ногоон хибэс талмай дээрэ болоно. Шэнэ һонин номуудые хамтаараа уншанабди, зүбшэнэбди. Һайхан дуунуудые дуулалданабди. Манай һургуулиин 9-дэхи классай һурагша Мэдэгма Самбуева Улаан-Үдэдэ болоһон арадай уран бэлигтэнэй харалгын дипломтой уран дуушан юм. Тэрэнтэй суг бидэнэр манай Буряад оронэй композиторнуудай дуунуудые дуулажа һураабди. Малшадайнгаа урда концерт табинабди. «Дайшалхы хуудаһа» гарганабди. Замдаа байгаалиин үзэсхэлэн баялигтай, нюусатай танилсанабди.

Амаралтынгаа забһарта ажал хэхэдэ, бүришье һайн даа. Бэешни бүхэриг болохо. Бидэнэр хони олоор хайшалаабди. Хоёр халаанда хубаараад, мүрысэн хүдэлөөбди. Совхозоймнай директор Альберт Станиславович Аржанович, профсоюзай хүдэлмэришэдэй комитедэй түрүүлэгшэ Пётр Яковлевич Кречетов, парткомой секретарь Базар Санжиевич Балданов, Алцагай сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Доржо Жабанович Дагбаев, отделениие эрхилэгшэ Николай Артемович Татарников гэгшэд энэ амаралтын ба ажалай лагерь эмхидхэлгэдэ ехэ оролдолго гаргаад, заабари үгэжэ байхадань баярланабди. Иимэ һайн амаралтын лагерьта байгаад, ажаллаха гээшэ ехэ зохид байна.

Хойшодоошье манай дүү хүбүүд, басагад энэ лагерьта амаржа, ажал хэжэ, ерээдүйнгөө ехэ зам дээрэ гаралсаха ёһотой. Энэ лагериин түлөө бидэнэр, һурагшанар баяр хүргэнэбди.

В. ЛУБСАНОВ,
Алцагай дунда һургуулиин 9-дэхи классай һурагша.

ЭДИР АВТОИНСПЕКТОРНУУД

Орон доторнай жэлһээ жэлдэ улам олон автомашинанууд харгы замаар дабхидаг боложо байнхай. Улам түргэнөөр ябадаг болоно. Иимэһээ бага хүүгэдэй, үхибүүдэй машинада дайруулха ушар олошорно. Хүмүүжэлгүй, тоомгүй үхибүүд олонхи осолто ушаралнуудта гол зэмэтэн байха юм.

Үнгэрэгшэ жэлдэ Хяагтын трассын 15-дахи километр дээрэ автобус тогтобо. Юһэдэхи классай һурагша Слава Д. гэгшэ автобусһоо буумсаараа, урдуурнь гүйгөөд гарахадаа, саанаһаань ерэжэ ябаһан ашаанай машинын хажуу талыень гүйдэл дундаа мүргэжэрхёо.

Иимэ ушар үсөөн бэшэ боложо байдаг. 1975 оной түрүүшын хахадта 10 үхибүүд харгын осолдо орожо наһа бараһан, 48 хүн гэмэлтэһэн байна. Эдэ бүхы осолто ушарнуудые шэнжэлэн харахада үхибүүд харгын дүрим мэдэдэггүй, үгышье һаа огтолон сахидаггүй байна. Тэдэнэр дүтэ ябаһан машинын урда гүйжэ гарашадаг, харгы дээрэ наададаг, харгы хүндэлэн гараха дүрим сахидаггүй байха юм.

Үхибүүдтэ бага наһанһаань хойшо харгын дүрим ойлгуулжа, заажа үгэхэ хэрэгтэй. Заахан үхибүүд машинын хэр түргэнөөр ябаһые гүйсэд һайн ойлгодоггүй. Тиимэһээ холо ябаһан машина хараад байшаха, харин дүтэлхэтэйнь хамта урдуурнь гүйжэ мэдэхэ.

Мүнөө үедэ үхибүүдэй машинада дайруулха ябадалда ехэ анхарал хандуулагдажа, шухала хэмжээнүүд абтажа байнхай. Оронойманай олон хотонуудта үхибүүдые харгын дүримдэ һургаха зорилготойгоор тусхай автоградууд баригданхай. Үйлсэ, гудамжа, харгын тэмдэг табигданхай энэ талмай дээрэ үхибүүд наадаха зуураа, харгын дүримтэй танилсана, һайнаар хадуужа абана.

Манай Улаан-Үдэ хотодо иимэ талмай ажалшадай амаралтын парк дотор нээгдэнхэй. «Белочка», үхибүүдэй 45-дахи, 9-дэхи саадуудай, «Колобок» комбинадай бэлэдхэлэй бүлэгэй үхибүүд энэ талмай дээрэ ерэжэ, хэшээлнүүдые гарадаг. Үхибүүд эндэ харгын тэмдэгүүдтэй танилсадаг, харгы хүндэлэн гаража һурадаг байха юм.

Харгын дүримдэ үхибүүдые һургаха хэрэгтэ эдир автоинспекторнуудай отрядууд ехэ үүргэ дүүргэнэ. Иимэ отрядууд һургуулинуудта, клубуудта, пионернүүдэй ордонуудта эмхидхэгдэнхэй. Харгын дүримые үхибүүдэй эбдэлгэтэй тэмсэхэ, харууһагүй бага хүүгэдэй үйлсөөр ябалгые болюулха, ябаган хүнүүд ба велосипедистнүүдэй дүрим эбдэлгэтэй тэмсэхэ гэһэн зорилго эдир автоинспекторнүүдэй урда табигданхай.

42-дохи һургуулиин зургаадахи классай һурагшад Лена Цыдыпова, Элла Самарина, 6-дахи һургуулиин һурагшад Коля Викторов, Люда Тюрюханова, 65-дахи һургуулиин һурагша Серёжа Огиенко болон бусад энэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадана. ГАИ-гай эдир туһалагшад харгын дүрим сахилгада тон анхаралтайгаар хандана.

Байгша оной октябрь һарада «Орлёнок» гэһэн пионернүүдэй бүхэсоюзна лагерьта эдир автоинспекторнүүд сугларжа, дүй дүршэлөө андалдаха юм. Манай эдир хүбүүд, басагад энэ уулзалгада ошохоёо бэлдэжэ, харгын дүримүүдые улам һайнаар шудалжа байнхай.

Г. МОРГУНОВА,
ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Лена Цыдыпова талмай дээрэ «Колобок» комбинадай үхибүүдтэй хэшээл үнгэргэжэ байна: Жолоошодто ногоон харгы; ябаган хүнүүдэй ябахада болохо.

В. МАЛЬЦЕВАЙ фото.

АРАДАЙ ДУУНАЙ КОНКУРС

Улаан-Үдын ажалшадай амаралтын парк соо буряад арадай дуунуудай үдэшэ болобо.

Хатар нааданай талмай дээрэ олон зон сугларба. Дуратай дуунуудаа дуулаха хүсэлэнтэй зон тон олон байжа, 26 хүн конкурсдо хабаадалсаа. Тэдэнэрэй дунда 68 наһатай, пенсионерка Екатерина Николаевна Тангасова байлсаа. Энэ эхэнэрэй хоолой мүнөөшье тон хонгёо һайхан аялгатай зандаа. Конкурсын жюри тэрээндэ урмашуулгын шан барюулаа. Баһал эгээл залуу 18 наһатай Бадиева Люда ба Дондокова Сэсэг (Хэжэнгэ) арадай дуунуудые уянгатай һайханаар хангюурдажа, шанда хүртөө. Гол дуушад Владимир Цыренович Гунзынов монгол арадай дуунуудые дуулажа, нэгэдэхи һуурида гараа. хоёрдохи, Кубулей Цыренович Бадмаев Баргажан тухай дууе дуулахадаа хоёрдохи, Вера Аюшеевна Гергенова буряад арадай дуу гүйсэдхэжэ гурбадахи һуури эзэлээ. Конкурсдо эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан Тарчимаева Анна, Бадмаева Зинаида гэгшэд магтуулба.

Б. ТАПХАРОВ.

АХЫН АЙМАГТА

МҮРЫСӨӨНДӨ ИЛАГШАД

Ахын аймагай хонишодой зүблөөн дээрэ социалис мүрысөөнэй дүнгүүд согсологдожо, түрүүшүүл элирхэйлэгдэһэн байна.

Колхозууд хоорондын мүрысөөндэ «Коммунизм» (түрүүлэгшэнь Б. С-Ж. Мунконов) колхоз илажа, КПСС-эй райкомой ба аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ. Тус колхоз хониной тоо толгой олошоруулха түсэб 132,8 процент, гүрэндэ нооһо худалдаха даабарияа 121 процент дүүргэбэ. 100 эхэ хонин бүриһөө 95,8 толгой хурьгадые абаа, 3 килограмм 380 грамм нооһо хайшалаа.

«1975 оной аймагай чемпион» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн тус колхозой хонишон С-Д. Д-С. Цыбденовтэ аймагай суута хонишон Д. С. Патархеевагай нэрэмжэтэ шан барюулагдаа. Энэ хонишон 100 эхэ хонин бүриһөө 104,6 хурьга абаһан, нэгэ хониноһоо 4 килограмм 786 грамм нооһо хайшалһан, тиихэдэ нэгэ хурьганай шэгнүүр эхэһээнь һалгааха үедөө 29 килограмм 930 граммда хүргэжэ шадаа.

Мүн эхэ хонидой отарын хонишодой дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ энэл колхозой хонишон А. Ш. Гармаев нэгэдэхи һуури эзэлжэ, Хүндэлэлэй грамота, үнэтэ бэлэгээр шагнагдаба. Нүхэр Гармаев 100 эхэ хонин бүриһөө 100,7 хурьга абаһан. хурьганай дунда зэргын шэгнүүр эхэһээнь һалгаахадаа 27 килограммда хүргэһэн байна.

Иигэжэ «Коммунизм» колхозой хонишод эрхим дүнгүүдые түйлажа, аймагай самбарта бэшэгдэхэ эрхэтэй болобо.

КОМПОЗИТОРНУУД — МАНАЙ АЙЛШАД

Республикын мэдээжэ композиторнууд Базар Цырендашиев, Гур Дашапылов болон дуушад Гуржап Эрдынеев, Клим Миткинов гэгшэд аймагай ажахынуудай малшадтай уулзажа, ирагуу гоё дуунуудаараа тэдэнэрэй зүрхэ сэдьхэлые баясуулаа. Тэдэнэр Ленинэй нэрэмжэтэ, «Улаан-Аха» колхозуудай гэшүүдтэй уулзажа, дуунуудаа бэлэглээ. Өөһэдынгөө творческо ажал тухай тодорхойгоор хөөрэжэ үгөө.

Хадалиг Ахын малшад айлшадаа: «Һайн бэлэйт!», «Дахин ерэжэ байгты» гэһэн үгэнүүдээр үдэшөө.

Айлшад «Коммунизм», «50 лет Октября» колхозуудай ба Орлиг тосхоной ажалшадта мүн лэ айлшалха юм.

О. БАЛДАНОВА.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

НЬЮ-ЙОРК

ТҮҮХЭТЭ УДХА ШАНАРТАЙ

ТАСС

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй гурбадахи шатын дүнгүүд уласхоорондын шахардуу байдал һулааруулха, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал, арадуудай аюулгүй байдал хангаха хэрэгтэ айхабтар ехэ үүргэ дүүргэхэ байна гээд США-гай Коммунис партиин генеральна секретарь Гэс Холл тэмдэглээ.

Түүхын бүхы хүгжэлтэдэ зүблөөнэй дүнгүүдэй тон һайнаар нүлөөлхэ байһаниинь дамжаггүй гэжэ Г. Холл ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ. Зүблөөн Европо түбидэ ехэ хубилалта хээ.

Зүблөөнэй һүүлээр хархис хүсэнүүд, маоистнууд гаргуу ааша гаргажа, тэрэнэй дүнгүүдые бүдүүлигээр хазагайруулна. Гэбэшье зүблөөн амжалтатайгаар дүүрэжэ, шахардуу байдал һулаарууха замда ехэ алхам болохо байна гээд эб найрамдалда дуратай хүсэнүүд этигэн найдана. Советскэ Союзай бэелүүлдэг эб найрамдалта политикын илан мандажа байһые энэ зүблөөн элирхэйлэн гэршэлбэ.

КПСС-эй ба Совет гүрэнэй гадаадын политическэ хараа шугамые, эб найрамдалта политика бэелүүлгэдэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэһэн хубита айхабтар ехэ гэжэ Г. Холл тэмдэглээ.

ГАВАНА

ХАНИ ХАРИЛСААНАЙ ЗАМААР

ТАСС

Хани ёһоной албанай хэрэгээр эндэ ерээд байһан Мексикын президент Луис Эчеверрия орон соогуур ябажа үргэлжэлһөөр. Кубын КП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Революционно правительствын премьер-министр Фидель Кастро тэрээнтэй хамта ябана.

Лас-Вильяс провинциин Сьенфуэгос хотодо журналистнуудай үмэнэ Ф. Кастро үгэ хэлэхэдээ, Мексикын президентын Кубада ерэлгэ ехэ удха шанартай байна гэжэ тэмдэглээ. Үдэр хоногуудай үнгэрхэ тума улам хүгжэжэ байһан Кубын, Мексикын хоорондохи хани харилсаан Латиин Америкын арадуудай нэгэдэлэй үндэһэ һуури болохо байна гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Сүлөөтэ арал дээгүүр ябаха үедэнь Л. Эчеверрие, Ф. Кастрые Кубын олон мянгаад хүн халуунаар амаршалаа.

Мексикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Эмилио Рабаса үгэ хэлэхэдээ, Мексикын ба Кубын делегацинуудай хоорондо болоһон хөөрэлдөөнүүд амжалтатай һайн байгаа гэжэ тэмдэглэбэ. Мексикын президент Л. Эчеверрия, Кубын КП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Революционно правительствын премьер-министр Ф. Кастро хөөрэлдөөнүүдэй үедэ делегацинуудые толгойлһон байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ хоёр ороной хоорондохи харилсаан хүгжэн бэхижээ гээд министр мэдүүлбэ. Худалдаа наймаанай харилсаан үргэдхэгдөө, эрдэм, техникын, гэгээрэлэй ба соёлой һалбаринуудта харилсаа холбоо тогтоохо тухай хэлсээнүүд баталагдаа.

НИКОЗИ

Кипрэй арадай аша туһада

ТАСС

Үнэн зүб тэмсэлдэмнай Советскэ Союз туһа хүргэжэ үргэлжэлһөөр гэжэ Кипрэй Ажалша арадай түрүү үзэлтэй партиин (АКЭЛ) генеральна секретарь Э. Папаиоанну мэдүүлээ. СССР-эй ба Кипрэй Республикын хоорондо дипломатическа харилсаанай тогтоогдоһоор 15 жэлэй ойдо зорюулагдажа, эндэ үнгэргэгдэһэн үдэшэ дээрэ тэрэ үгэ хэлэхэдээ, Кипртэ эсэргүүгээр империалис хүсэнүүдэй хэһэн үгэсөөе зайсуулгада, Кипрэй асуудалые бэелүүлхэ ООН-ой шиидхэбэринүүдые баталан абалгада Советскэ Союз ехэ үүргэ дүүргээ гэжэ тэмдэглэбэ.

ЛИССАБОН

Португалиин премьер-министрэй үгэ

ТАСС

Португалиин премьер-министр Васку Гонсалвиш Лиссабон шадархи Алмад хотодо болоһон митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, һүүлэй үедэ орон дотор толгойгоо үргэжэ байһан фашизмын заналтада эсэргүү тэмсэлдэ нэгэдэлээ улам бэхижүүлхэ уряатайгаар бүхы демокрадуудта, фашизмда эсэргүүсэгшэдтэ хандаба.

Хархис хүсэнүүд бидэнэй хоорондохи эб эе таһалхые оролдоно гээд Васку Гонсалвиш эрид буруушаагаа. Шэлэһэн замаараа урагшаа дабшаха ябадалдамнай тойбо татахые Португалиин революциин дайсад һэдэнэ гээд тэрэ хэлэбэ.

Мүнөө Португали политическэ, экономическа, социальна хүшэр бэрхэшээлтэй байдалда ороод байна гэжэ премьер-министр мэдүүлээ. Португалиин революци аюулда оронхой. Ажалшадай эб эе таһалжа, жэжэ ба дунда зэргын буржуазие айлгажа, Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнэй нэгэдэл һалгааха, арад зонтой тэрэнэй холбоо таһалдуулхые хархис хүсэнүүд оролдоно.

ИНДИИН электронно промышленностиин продукци — электронно-тоолон тодорхойлолгын машинанууд, медицинын хэрэгсэлнүүд, хэмжүүрэй болон туршалгын приборнууд—орон дотороо, мүн хилын саана хэрэглэгдэдэг.

Электронно приборнуудые бүтээн гаргадаг предприятинуудай нэгэн болохо Хайдарабадтахи завод СЭВ-эй гэшүүн социалис оронуудтай нягта харилсаа холбоо байгуулаанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хайдарабадтахи заводой цех соо.

АДН-ТАСС-ай фото.

МАТАРА

ШРИ ЛАНКАГАЙ КОММУНИСТНУУДАЙ ХУРАЛДААН

ТАСС

Шри Ланкагай Коммунис партиин (КПШЛ) IX съезд ороной урда хубидахи Матара хотодо нээгдэбэ. 500 гаран делегат тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана. Аха дүү Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай делегацинууд, тэрэ тоодо КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ А. М. Школьников түрүүтэй КПСС-эй делегаци энээндэ хабаадана.

Хотын «Рахула видьялайя» гэжэ мантан ехэ зал улаан тугуудаар, транспарантнуудаар, дэлхэйн пролетариадай вождьнор К. Марксын, Ф. Энгельсын В. И. Ленинэй портредүүдээр шэмэглэгдэнхэй.

КПШЛ-эй түрүүлэгшэ, гэр байра баридаг ба барилгын хүдэлмэриин министр Питер Кейнеман съезд нээгээ. КПШЛ-эй ЦК-гай Генеральна секретарь С. А. Викрема-Сингхе, нютагай партийна организациин түлөөлэгшэд делегадуудые, айлшадые амаршалһан байна.

Нэгэдэмэл фронтын талаар КПШЛ-тэй хамта ажал ябуулдаг Шри Ланкагай сүлөөтэ байдалай партиин, Шри Ланкагай социалис партиин үмэнэһөө эдэ партинуудай элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад амаршалгын үгэ хэлээ.

ПРАГА

Чехословакиин хилэ эбдэбэ

ТАСС

Ямаршье тэмдэггүй хоёр вертолет Чехословакиин гүрэнэй хилэ эбдэжэ, Урда Чехиин Ческикрумлов район шадараар ЧССР-эй газар дайда руу хэдэн километртэ нэбтэрэн ороһон байна гээд ЧТК агентство мэдээсэбэ.

Августын 15-да вертолет буужа, дүрбэн хүниие һуулгаһан байгаа гээд мэдээсэл соо хэлэгдэнэ. Августын 17-до эндэ үшөө дүрбэн хүниие һуулгаха гэһэн һэдэлгэ үшөө дахин гаргагдаһан байна. Гэбэшье Чехословакиин ороной аюулгүйе сахиха органуудай түлөөлэгшэд энэ дээрмэдэхы муухай ябуулгые сараба. Уридшалан һануулга хэһэнэй һүүлээр вертоледой пилот хүнүүдые һуулгахаяа болибошье, дэгдэн ниидэхэдээ, һөөргэдэн буудаһан байгаа. Тиихэдэнь Чехословакиин харуулай сэрэгшэд мүн лэ буудаха ушартай болобо.

Ороной аюулгүйе сахидаг хүдэлмэрилэгшэдэй шиидхэхы ябуулга бэелүүлһэнэй ашаар пилот буудахаяа болижо, ЧССР-эй газар дайда дээрэһээ һүүл гэрээшээ талииха ушартай болоо. Эндэ хоёр хүн баригдаа.

Чехословакиин ороной аюулгүйе сахидаг органууд энэ ушарые мүшхэн шэнжэлжэ байна. Даб дээрэ абтаһан мэдээсэлэй ёһоор, вертоледууд ФРГ-гэй территори дээрэһээ ниидэһэн байгаа.

ЧССР-эй газар дайдын, хилын ойроо хүртэшэгүй байлгые бүдүүлигээр эбдэхэ гэһэн зорюута хараалагдаһан, бэлдэгдэһэн ябуулгануудһаа энэ үндэһэтэй гээд мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

ТОКИО

Бангладештэхи байдал

ТАСС

Гадаадын информационно агентствэнүүдэй мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Бангладештэхи байдал заһаржа байна. Промышленна предприятинууд, захиргаанай эмхи зургаанууд, хүдэлмэреэ һэргээгээ, магазинууд ба дэлгүүрнүүд нээгдээ. Студентнэр болон һурагшад һуража эхилбэ. Ороной томо ехэ хото городуудта тэрэ тоодо Дакка болон Читтагонгдо комендантска час соносхогдонхой зандаа. Гэбэшье Бангладешэй ниислэл хотын үйлсэнүүдтэ танкнууд байһаар.

Уласхоорондын авиалининүүдэй самоледууд августын 20-до Даккын аэропортдо буужа эхилбэ. Индиин «Индиан Эйрлайнз» гэдэг авиакомпаниин самолет Калькуттаһаа Даккада ерэжэ буугаа.

Гадаадын хэрэгүүдэй министерствэдэ гадаадын дипломадуудые орон доторхи байдалтай танилсуулна.

Бангладешэй Эб найрамдалай Соведэй түрүүлэгшэ Абдус Самад гэртээ хаалтада байһаар гээд эндэ элирбэ. Тэрэ хүдөө ажахын министрэй тушаалда байһан юм.

УРАН ЗОХЁОЛШОДОЙ ХОЛБООНДО

Һаяхан республикын Уран зохёолшодой холбооной правлениин зүблөөн боложо, Бурядай арадай поэт **Н. Г. Дамдинов** Уран зохёолшодой холбооной правлениин түрүүлэгшээр һунгагдаба.

Уран зохёолшодой холбооной орган — «Байгал» журналай ахамад редактораар уран зохёолшо **С. С. Цырендоржиев** томилогдобо.

ТОБШОХОНООР... СПОРТ

✦ ФУТБОЛ. Ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэжэ байгаа ээлжээтэ нааданай үнгэргэгдэхэдэ, Москвагай «Динамо» — «Локомотив», «Спартак» — Ленинградай «Зенит» команданаудай уулзалга 2:2 тоотойгоор, тэнсэлгээр дүүрэбэ. Бусад уулзалганууд иимэ тоотойгоор дүүрэбэ: «Карпаты» — «Черноморец» — 3:1, «Пахтакор» — «Арарат» — 1:0, Тбилисиин «Динамо» — Ростов-на-Дону хотын СКА — 1:1.

СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэжэ байгаа энэ наадаанда Киевэй «Динамо» команда эрхимлэһээр. Мүн эдэнэр Касабланкада хаанай шанда хүртэхын түлөө эхилһэн түрүүшын наадаанда, тэндэхи «Мулудия» командые 3:0 тоотойгоор шүүбэ.

Удаадахи — түгэсхэлэй наадаанда Киевэй футболистнууд Венгриин «Уйпешт-Дожа» командые 3:2 тоотойгоор шүүжэ. түрүү һуури эзэлбэ. Аргентинын «Эстудиантес» командые 2:1 тоотойгоор шүүһэн «Мулудия» (Марокко) гурбадахи һуури эзэлнэ.

Түгэсхэлэй наадан дээрэ Венгриин командын ворота руу Олег Блохин түрүүшын бүмбэгэ сохижо оруулһан байгаа. Тэрэнэй удаа хоёрхон минутын үнгэрөөд байхада Виктор Колотов хоёрдохи бүмбэгэ сохижо оруулба. Венгриин футболистнууд харюутай нэгэ бүмбэгэ сохижо оруулһанай удаа амаралтада гараһан байна.

Нааданай хоёрдохи хахадта Владимир Онищенко үшөө нэгэ, уулзалгын дүүрэхын тэндэ Венгриин футболистнууд харюутай хоёрдохи бүмбэгэ сохижо оруулһан байгаа.

✦ БАСКЕТБОЛ. Түбинүүд хоорондын дунда түрүү һуури эзэлжэ, дамжуулгын кубогта хүртэхын түлөө эхилһэн наадаанда СССР-эй суглуулагдамал команда һүүлшын хоёр — Канада, США-гай командануудтай нааданшьегүйгөөр эрхимлэжэ ябана. Манай ороной суглуулагдамал команда зургаан уулзалга үнгэргэхэдөө, бултандань шүүжэ гараһан байна.

✦ ТАМАРАЛГА. Эрэшүүлэй дунда Европын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө үнгэргэгдэһэн наадаанда СССР-эй тамарагшад шалгаржа, дүрбэн жэлэй урда тээ чемпион болоһон нэрэ зэргээ бусааба. Москвада үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ СССР-эй команда 125 очко абажа, түрүү һуури эзэлһэн байгаа. Хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые Англиин, ГДР-эй тамарагшадай командаууд эзэлээ.

✦ ТЕННИС. 1957 онһоо эхилһэн теннисэй заншалта уласхоорондын мүрысөөн Москва хотодо эхилбэ. Мүрысөөндэ хабаадагшадай дунда мэдээжэ болоһон манай ороной теннисистнүүд— Москвагай Ольга Морозова, Тбилисиин Александр Метревели гэгшэдһээ гадна, Болгари, Венгри, Польшо, Румыни, Чехословакиин спортсменүүд бии. Манай Александр Метревели Венэ хотодо Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн наадаанда Венгриин Банаш Тароци гэгшые шүүхэдээ, чемпионой нэрэ зэргые бусаажа шадаһан байгаа. Юуб гэхэдэ, нёдондо жэлдэ чемпионой нэрэ зэргэдэ Тароци хүртэһэн юм. Ольга Морозова эндэ гурбадахи һуури эзэлжэ, бронзо медальда хүртэһэн байба.

✦ ВОЛЕЙБОЛ. Совет орон соогуур аяншалжа байгаа Японой суглуулагдамал командын гэшүүд нүхэр ёһоной хоёрдохи уулзалга Таллин хотодо үнгэргэһэн байгаа. Тиихэдээ талмайн эзэдтэ 2—3 тоотойгор шүүгдэе.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Хонишодой гол зорилго» — түрүү бэшэг. «Эмхитэй һайнаар хүдэлнэ» — Е. Ефимовэй фоторепортаж. «1975 оной таряа хуряалга. Автомобилистнүүд таряа хуряалгадаа бэлдэнэ» — хөөрэлдөөн. Республикын Министрнүүдэй Соведтэ.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Эмхидхэлэй аша үрэ» — А. Юговагай статья. «Тон шухала арга» — П. Григорьевой статья. «Хамһабариин ажахын олзо» — С. Андрусенкын корреспонденци. Совет орон: шэнэ һонин — суглуулбари.

Гурбадахи хуудаһанда. Стахановска хүдэлөөнэй 40 жэлэй ойдо. «Ходоодоо түрүү». Багшанарай ехэ хуралдаан. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Э. Брюханенкын фоторепортаж. «Поездһоо бэеэ аршалагты» — М. Соломенныш статья. Нютаг нютагай һонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Экран» гэжэ нэгэдэлэй документальна фильмүүд харуулагдаха. 11.10 — Д. Шостакович. «Квартет № 14» (үнгэтэ). 11.35 — «Москва ба москвагайхид». 12.05 — «Орленок» гэжэ телестудиин концертын зал (үнгэтэ). 12.50 — Шэнэ һонин. 13.00 — Совет Латвиин 35 жэлэй ойдо зорюулагдаһан дуу, хатарай һайндэр. 14.00 — Румыниин Социалис Республикын телевидениин программа. Фашизмһаа Румынийе сүлөөлһэн үдэртэ зорюулагдана. 15.15 — «Уран зохёолшын ендэр». Ю. Рытхэу үгэ хэлэхэ (үнгэтэ). 15.30 — Забһарлалга. 15.40 — «Һанал бодол» — фильм-концерт (үнгэтэ). 16.00 — «Крымэй толонууд» — искусствын фестиваль (үнгэтэ). 18.00 — «Газар дэлхэйн залуушуул» — (үнгэтэ). 18.30 — «Время».

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Ургаса-75» (буряадаар). 19.20 — Шэнэ һонин.

«Орбита». 19.30 — Фашизмһаа Румынийе сүлөөлһэн үдэртэ зорюулагдана. СРР-эй телевидениин программа. 20.45 — «Уран зохёолшын ендэр». Ю. Рытхэу үгэ хэлэхэ. 21.00 — «Ан... най иимэл юм даа» — телевизионно документальна фильм. 21.15 — «Крымэй толонууд» — искусствын фестиваль. 23.15 — «Газар дэлхэйн залуушуул». 23.5... — Забһарлалга. 24.00 — «Время». 00.30 — СССР-эй чемпионат. «Спартак» — «Динамо» (Киев).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.30 — «...» натуралистнуудай орондо... һурагшадта зорюулагдаһан дамжуулга.

«Орбита». 19.00 — «...занууд» (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 19.30 — ...рэлхидтэ зорюулагдаһан т...рөөн. 19.50 — Телевизионно һонин.

УНШАГТЫ нонирхохо байхат

XVII ЗУУН ЖЭЛ ХУДА... АЯНШАЛГА

ТҮҮХЫН ба соёлой нам... нигуудые хамгаалха бүх... син бүлгэмэй Братска отд... ниин экспедици XVII—X... зүүн жэлнүүдэй үсөөн бэша... рилганууддайнь тэрэ хэдэ... үлэһэн Ангар мүрэн шадар... эртэ урдын һуурин тосхон... худар ошобо. Эртэ урдын... бирьтэ ажаһууһан хүнүү... ходоор хэһэн үзэсхэлэн... хан барилганууддай үнэтэ... мятнигууд тухай материа... дые суглуулжа, хизаар... гаа шэнжэлхэ братска... зейн архитектурно-этногра... ческа филиалда табиха... эдэнэй гол зорилго боло...

Эрхүүгэй областиин Сов... гүйсэдхэхэ комитет иимэ... миал эмхидхэн байгуулха... хай шиидхэбэри гаргаа. X... —XVIII зуун жэлнүүдэй... Ангар шадархидал адли... лэй юрын тосхон Братска... лайн үзэсхэлэн һайхан эрье... дараар тогтоогдохо юм. Тэ... шадай хэдэн урса гэр... аралжаа наймаашанай байша... кузница, уһаар хүдэлдэг... тээрмэ, һүмэ, хилээмэнэй... тын амбаар — «Мангазе»... ригдаха байна. Исолидай... сагта Ангар мүрэн шадар... һуугшадай отогууд, тунгус... буряад зоной урса гэрнүү... Братска тосхон һэргээгдэ... юм.

ГАЙХАЛТАЙ ҺОНИН ТЭМДЭГҮҮД

МОЛДАВИИН Данчена... хон шадар малталга хэһэ... хеологууд урагшатай б... Молдавиин ССР-эй Наукан... дай академиин экспедици Ч... няховско соёлой хүшөөн... нэгэндэ малталга хэхэдээ, о... зүүн жэл газарай гүн дун... хадагалагдажа байһан эд... нюусануудые тайлбарилан н... гэе. Эртэ урда сагта эхэнэр... хүдөөлһэн газарта эрдэм... малталга хэхэдээ, алтаар... лажа бүтээһэн шухаг зүй... дые олохон байна: арбан... бан зуун жэлэй урда тэ... ижаһуулан хүнүүдэй эдлэ... рэгэлнүүд, үзэсхэлэн... хэлнүүд, бугаагууд, һиихэ... бэнэлигүүд, мүн бусад соё... тонгуд олдоо.

Гайхалтай һонин тэмдэ... тэй хоёр бүһэлүүртэй шаа... амһарта угаа һонин байба... ранай хүрсэ, бороогой д... дүрбэн дэлъбэтэй сэсэг, хоо... зураагданхай. Энэмнай ху... ажахын хүдэлмэритэй холбо... той өөрсэ янзын календ... гэшэ гү? Барюул дээр... удхатайб (тэбхэр 12 тэм... бии!)? Эдэ бүхы асуудалнуу... та харюу үгэхэ хэрэгтэй.

ВУЛКАНАЙ БУСАЛМА ЛАВА

Толбачик гэжэ вулканай... һэржэ, бусалма лава хал... эхилһэнһээ хойшо 25 хо... үнгэрбэ. 2,5 километр ург... тэй, 10 метр үндэртэй галт... рэн часай 20-һоо 200 метр... рэтэр хурдан түргөөр дабш... на. Лава горхон 4 киломе... урдажа, вулканологуудай... ханта хотодо дүтэлжэ е... Эрдэмтэдэй лагерние аюул... газарта дары түргөөр нүүд... хэ ушар гараба. Хахад а... дээрэхи һуурин тосхонуу... энэнь аюул тохёолдуулна... Ушарынь юуб гэхэдэ, вулкан... тэһэрһэн газарай орюондо то... хон үгы юм.

— Толбачик шадар бол... тэһэрэлгэ айхабтар ехэ х... жээнтэй байна, — гэжэ А... Дурнын научна түбэй вулка... логиин институдай директ... СССР-эй Науканууудай акад... миин гэшүүн-корреспонд... С. А. Федотов мэдээсэбэ. ... Эндэһээ хаягдаһан продук... нуудай хэмжээн кубическа к... лометр шахуу болоно. Хара... элшэ хүсэнинь хэдэн зуу... миллион киловатт юм. Тэһэр... гын болоһон район хидаа б... зальтова шэнгэн лавын газа... гүн дундаһаа гаража бай... хахад арал дээрэхи ори га... нютаг болоно. Иимэ лава г... вайн аралнуудай вулкануудн... гарадаг.

(ТАСС).

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.**

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35, телефоны: приемная — 2-54-93, секретариат — 2-66-76, общественная приемная — 2-56-62.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров Бур АССР Н-03635. Заказ № 004...